

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

I 2019-05-23

Nr. (19.3-19)3-757

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO IŠVADOMS GAUTI

Pasaulyo energetiko tarybos Lietuvos komitetas (toliau – Komitetas) susipažino su Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – *Ministerija*) parengtu ir teikiamu išvadoms gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIP-3021“ projektu (toliau – *Nutarimo projektas*), kuriuo siūloma nepritarti Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIP-3021 (toliau – *Įstatymo projektas*).

Komitetas NEPRITARIA šiai Ministerijos Nutarimo projekte suformuluotai pozicijai dėl šių priežasčių:

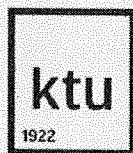
1. Remiantis Šilumos ūkio įstatymu, nuo 2018 m. gruodžio 1 d. įsigaliojo Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – *VKEKK*) patvirtinta Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarka (toliau - Naujoji tvarka), sudaranti labai palankias sąlygas be jokios atsakomybės ir kontrolės vystyti verslą nereguliuojamiems nepriklausomiems šilumos gamintojams (toliau - NŠG), o reguliuojamoms centralizuoto šilumos tiekimo (toliau - CŠT) įmonėms paliktos visos prievolės, atsakomybė, rizika ir galimi finansinius nuostolius bei paskolos vamzdynų ir katilinių modernizavimui – sudarytos nevienodos sąlygos rinkos dalyvių (CŠT ir NŠG) veiklai.
2. Iki šiol niekas nepaneigia prielaidų, kad Naujoji tvarka ateityje atvers galimybes reikšmingam šilumos kainų didinimui ir gyventojų skurdinimui.
3. VKEKK sukurtomis aplinkybėmis, pasinaudojant Šilumos ūkio įstatymo galiojančios redakcijos trūkumais, CŠT įmonės ateityje gali neužtikrinti patikimos ir kokybiškos šilumos tiekimo paslaugos.
4. Savivaldybės organizuoja šilumos tiekimą savo teritorijoje, tačiau VKEKK galimai peržengė savo kompetencijos ribas, sukurdamą Naująją tvarką, ribojančią savivaldos galimybes priimti atsakomybę už šilumos tiekimo organizavimą.
5. Įstatymo projektas yra labai palankus šilumos vartotojams, kadangi kasmet konkurencija vyktų ne tik dėl „būtinųjų šilumos gamintojų“ statuso nustatymo, bet ir kiekvieną mėnesį visi šilumos gamintojai papildomai konkuruotų dėl šilumos gamybos apimčių. Tokia sistema užtikrintų tvarią konkurenciją, patikimą šilumos tiekimą ir mažiausią šilumos kainą gyventojams, ribojant šilumos gamintojų viršpelnus.

Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, Komitetas siūlo LR Vyriausybės nutarimu pritarti Įstatymo projektui arba siūlyti iniciatoriams tobulinti, jei Ministerija mato akivaizdžių redakcinio pobūdžio klaidų, pavyzdžiui, Įstatymo projekto straipsnius suderinti su įstatymo specialiosiomis normomis – 10, 10¹, 32 ir kt. straipsniais.

Pagarbiai
Gintaras Adžgauskas

Pasaulyo energetikos tarybos
Lietuvos komiteto direktorius

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETO
MECHANIKOS INŽINERIJOS IR DIZAINO FAKULTETAS
ŠILUMOS IR ATOMO ENERGETIKOS KATEDRA**

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2019.05.31 Nr. DV21-1104

el. p. info@enmin.lt

I 2019-05-23

Nr. (19.3-19)3-757

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IŠVADOS ŠILUMOS ŪKIO
ĮSTATYMO 2, 3 STR. PAKEITIMO PROJEKTUI**

Kauno technologijos universiteto Šilumos ir atomo energetikos katedra (toliau – Katedra) įvertino Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – Ministerija) parengtą išvadą Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-3021“ (toliau – Išvada) ir jai nepritaria.

Nepritartina dėl žemiau išvardintų motyvų:

- Nuo 2019-12-01 šilumos supirkimas iš Nepriklausomų šilumos gamintojų vykdomas pagal Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – VKEKK) patvirtintą naują tvarką, kuri, remiantis Baltpool viešai skelbiamais duomenimis, didina šilumos kainas vartotojams. Kadangi reali konkurencija šilumos gamyboje vyksta tik ne šildymo sezono metu, todėl kiekvienas šilumos gamintojas, nežinodamas ar vasarą jis dirbs, šildymo sezono metu parduoda šilumą bene maksimaliai brangiausiai galima kaina (kaina artima palyginamosios šilumos gamybos sąnaudoms). Tai reiškia, kad vartotojai šildymo sezono metu nuperka daugiausiai šilumos už didžiausią kainą. Siekiant vartotojams piginti šilumą, būtina keisti šilumos supirkimo tvarką, o tam motyvas būtų Šilumos ūkio įstatymo pataisos.
- Katedrai glaudžiai bendraujant su šilumos tiekėjais, gauta informacija rodo, kad šilumos tiekimo įmonės praktiškai neplanuoja jokių inovatyvių projektų šilumos gamybos dalyje, kadangi dėl VKEKK sudarytų sąlygų nėra investicijų atsipirkimo užtikrinimo. Tai nemotyvuoja investuoti, gerinti paslaugos kokybę ir mažinti sąnaudas.
- Katedros nuomone pilnais kaštais konkurencija šilumos gamyboje realiai negalima žiemos mėnesiais, kai daugiausiai vartojama šilumos, nes niekada nebus sukurta efektyvių (brangių) įrenginių trumpalaikiam (pikiniam) darbui. Todėl ir dabar, ir ateityje neišvengiamai šilumos tiekimas turės būti reguliuojamas arba visi šildymo paslaugos tiekėjai konkuruos tik dėl vartotojų, kaip kad visame civilizuotame pasaulyje.
- Šiuo metu vieni šilumos gamintojai yra VKEKK reguliuojami, kiti – ne. Iš reguliuojamo šilumos tiekėjo VKEKK gali „atimti“ uždirbtą pelną, pavadinusi jį „vartotojų permoka“ ir gražinti šilumos vartotojams. Tuo tarpu iš nereguliuojamo privataus kapitalo šilumos gamintojo susigražinti permokos niekas negali – tokių gamintojų pajamos nereguliuojamos ir

dėl to nukenčia vartotojai. Tokia konkurencija vyksta labai nevienodomis sąlygomis ir turi būti koreguojama.

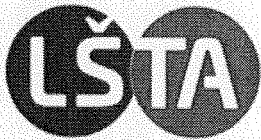
Prašome atsižvelgti į išdėstytus motyvus ir Ministerijos Išvadoje pritarti Šilumos ūkio įstatymo 2, 3 str. Pataisoms arba jas tobulinti, kadangi dabar galiojanti Šilumos supirkimo tvarka „konkurencija pilnais kaštais“ **turi esminių trūkumų ir stabdo pažangą Lietuvos šilumos ūkyje.**

Šilumos ir atomo energetikos katedros vedėjas

dr. Egidijus Puida

Egidijus Puida, tel. (8 37) 300436, e.p. egidijus.puida@ktu.lt

LIETUVOS
ŠILUMOS TIEKĖJŲ
ASOCIACIJA

V. Gerulaičio g. 1
LT-08200 Vilnius
Tel. (8-5) 2667025
Faks. (8-5) 2356044
info@lsta.lt, www.lsta.lt

LR ENERGETIKOS MINISTERIJA
GAUTA

2019-06-03 Nr. 2265
VĮ „Registų centras“ Vilniaus filialas
Įmonės kodas 124361985
Atsiskaitomoji sąskaita
LT27 7044 0600 0125 7217 AB SEB bankas

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2019-06-03 Nr. 63

I 2019-05-23 Nr. (19.3-19)3-757

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO IŠVADOMS GAUTI

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija (toliau – *Asociacija*) susipažino su Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – *Ministerija*) parengtu ir teikiamu išvadoms gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIP-3021“ projektu (toliau – *Nutarimo projektas*), kuriuo siūloma nepritarti Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIP-3021 (toliau – *Įstatymo projektas*) dėl šių pagrindinių priežasčių:

1. Nėra pateiktas detalus skaičiavimas kokią įtaką Įstatymo projektas turės konkurencijai ir galutinėms šilumos kainoms.
2. Keičiami ŠŪĮ 2 ir 3 straipsniai nėra suderinti su Įstatymo specialiosiomis normomis – 10, 10¹, 32 ir kt. straipsniais.
3. Įstatymo projektu siūloma reguliuoti visus šilumos gamintojus.
4. Nėra jokio skatinimo mechanizmo gaminti kuo daugiau ir kiek įmanoma pigesnės šilumos energijos.

Asociacija griežtai nesutinka su Nutarimo projekte suformuluota išvada ir ją lydinčiais argumentais. Specialiai ar dėl nesupratimo Ministerija teikia šališką išvadą, galimai neįsigilinus į Įstatymo projekto tikslus ir esmę, todėl aukščiau išvardinti motyvai nesunkiai paneigiami.

1. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – *Komisija*) 2018 m. vasario 28 d. nutarimu Nr. O3E-54 patvirtinta nauja šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarka (toliau – *Naujoji tvarka*) formuoja prielaidas ir „laukinės“ konkurencijos tikslą – išstumti iš šios veiklos konkurentus, užimant kuo didesnę šilumos gamybos dalį ir taip uždirbti kuo didesnę pelną, kuris atskirai grupei nepriklausomų šilumos gamintojų (toliau – *NŠG*) yra iš viso neribojamas. Akivaizdu ir be skaičiavimų, kad ši NŠG grupė to natūraliai sieks, o sumažėjus ar ***išnykus konkurencijai, atsiras prielaidos atsiimti „konkurencijos“ laikotarpiu prarastas lėšas***. Be abejo, tokia „konkurencija“ netvari ir neduos vartotojams ekonominės naudos ilguoju laikotarpiu. Įstatymo projektu siūloma metinio galios aukciono būdu ***išaiškinti mažiausias šilumos gamybos sąnaudas formuojančius gamintojus*** ir jiems užtikrinti reguliacinį minimalų ekonominį gyvybingumą (padengti faktinius kapitalo kaštus), kad jie galėtų išlikti ir nuolat konkuruoti šilumos gamybos rinkoje ilgą laikotarpį ir neleisti izoliuotoje centralizuoto šilumos tiekimo (toliau – *CŠT*) sistemoje susidaryti oligopolijoms ar naujoms monopolijoms. Norėdami padengti eksploatacinius kaštus ir uždirbti pelną visi gamintojai turės kas mėnesį konkuruoti šilumos gamybos aukcionuose ir tai papildomai garantuos veiksmingą konkurenciją, skatinant mažinti sąnaudas.

Priėmus Šilumos ūkio įstatymo pataisas, nuolat ir tvariai veiktų efektyviausi šilumos gamintojai, jiems būtų padengiami tik pagristi kapitalo kaštai, o *pelnas uždirbamas tik efektyvaus veikimo dėka. Dabartinė Šilumos supirkimo tvarka*, kai pelną lemia šilumos gamintojų skaičius ir amžius konkrečioje CŠT sistemoje, *neužtikrina šilumos tiekimo mažiausiųjų sąnaudų*, kaip kad reikalauja galiojantis Šilumos ūkio įstatymas. Esant tokiam reguliavimui, daugiau į šilumos gamybos šaltinius nebeinvestuojama, nes nėra jokių garantijų dėl investicijų grąžos. Dabartinė tvarka užkerta kelią pažangai.

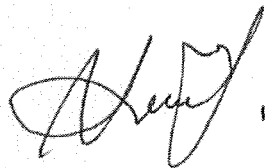
2. Jei, Ministerijos nuomone, Įstatymo projekto 2 ir 3 str. nuostatos nėra suderintos specialiosiomis normomis – 10, 101, 32 ir kt. straipsniais, tai tą gali padaryti pati Ministerija arba savo išvadoje pasiūlyti tai atlikti Įstatymo projekto iniciatoriams, tačiau *tai nėra argumentas nepritarti visam projektui*.
3. Šiuo metu (ir ateityje) nei viename Lietuvos mieste *nėra pakankamo skaičiaus konkurencingų šilumos gamintojų*, todėl Komisija *įvedė šilumos gamybos kainų apribojimą visiems šilumos šaltiniams*. Tai akivaizdžiai patvirtina, kad izoliuotoje ir netolygiai veikiančioje CŠT sistemoje *realios konkurencijos žiemos mėnesiais nėra* ir nebus. Tokia sistema *garantuoja didelius nereguliuojamus pelnus seniau veikiančioms nereguliuojamiems NŠG*, tačiau diskriminuoja naujai pastatytus ir reguliuojamus objektus. Tai nelygiavertės konkurencijos įrodymas. Siūlomomis Įstatymo projektu pataisomis *reguliuojama tik faktinių investicijų grąža* ir tik *galios aukcione dalyvaujantiems gamintojams*, o *papildomą neribojamą pelną visi gamintojai gali užsidirbti mėnesiniuose šilumos gamybos aukcionuose*. Taip derinamas išlikimas konkurencinėje erdvėje ir sudaromos prielaidos *užsidirbti gerą pelną tik efektyviai gaminant šilumą*. Pagal dabar galiojančią tvarką, *pelno dydį lemia jau susigrąžintų investicijų dalis* ir *skirtingas reguliacinis gamintojų statusas*. O tai neužtikrina mažiausiųjų sąnaudų ir pažeidžia Šilumos ūkio įstatymo nuostatas.
4. Įstatymo projekto nuostatos *labai aiškiai konkurenciją dar sustiprina*, lyginant su dabartine tvarka, kadangi kasmet *konkurencija vykta ne tik dėl reguliuojamos investicijų grąžos*, bet ir kiekvieną mėnesį visi šilumos gamintojai *papildomai konkuruotų dėl šilumos gamybos apimčių*. Nesudalyvavus gamybos aukcione su pasiūlyta galios aukcionui šilumos kaina, tą mėnesį netenkama ir kapitalo sąnaudų atitinkamos dalies. Tokia sistema užtikrintų tvarią konkurenciją, patikimą šilumos tiekimą ir mažiausią šilumos kainą vartotojams, kadangi *sudaro prielaidas pelną užsidirbti tik efektyvumo sąskaita*, skirtingai nei dabar. Pažymėtina, kad pagal dabartinį „mėnesinės“ konkurencijos modelį visi šilumos gamintojai stengiasi maksimaliai uždirbti pelną žiemos mėnesiais, kadangi šiltojo periodo gamybos pasiskirstymas neaiškus ir veikla nepelninga. Dėl to *žiemos mėnesiais šilumos vartotojais permoka už šilumą*, o šiltuoju laikotarpiu, kai jau veikia konkurencija, gauna pigesnę šilumą, kuri vėl brangsta rudenį. Siūlomomis Šilumos ūkio įstatymo pataisomis būtų išlygintos šilumos kainos metų bėgyje, mokamos mažesnės kompensacijos socialiai remtiniams vartotojams žiemos mėnesiais, o valstybė mažiau prarastų biudžeto lėšų.

Be visa to, kas išdėstyta, Asociacija dar kartą atkreipia Ministerijos dėmesį, jog remiantis Šilumos ūkio įstatymu, nuo 2018 m. gruodžio 1 d. įsigaliojo Komisijos patvirtinta Naujoji tvarka, kuri reglamentuoja šilumos supirkimą iš NŠG, sudaranti labai palankias sąlygas be jokios atsakomybės ir kontrolės vystyti verslą nereguliuojamiems NŠG, o reguliuojamoms CŠT įmonėms paliktos visos prievolės, atsakomybė, rizika ir galimi finansinius nuostolius bei paskolos vamzdynų ir katilinių modernizavimui – sudarytos nevienodos sąlygos rinkos dalyvių (CŠT ir NŠG) veiklai. Jau per pastarąjį šildymo sezoną pastebėti šie Naujosios tvarkos trūkumai:

- I. Šilumos gamintojai žiemą, kuomet šilumos gamybos konkurencijos nėra, aukcione siūlė maksimaliai aukštas šilumos kainas, kadangi *visi siekė užsidirbti pakankamai pajamų, nes vasarą dalis gamintojų gali neparduoti šilumos dėl realios konkurencijos*. Asociacija nedelsdama apie tai savo raštu 2019 m. vasario 27 d. pranešė LR Seimo nariams, kad dėl Komisijos priimtos Naujosios tvarkos gyventojai šildymo sezono metu pirks šilumą brangiau, o vasarą, kuomet šilumos poreikis yra labai mažas, pigiai. Faktinė statistika tą patvirtino.
- II. Dėl Naujosios tvarkos netvaraus konkurencijos modelio artimiausiu metu nei CŠT, nei NŠG didžiuosiuose miestuose neplanuoja jokių reikšmingų investicijų, skirtų tiek šilumos kainų mažinimui, tiek patikimumo užtikrinimui, kadangi neaišku, ar bus padengtos investicijos, nesant apibrėžtumo kas gamins šiluminę energiją.
- III. Neatliktas vertinimas, kaip tokia padrika šilumos gamybos konkurencija įtakos šilumos kainas ateityje. Tikėtina, kad dalis biokuro katilinių bus priverstos nutraukti veiklą ir neatsiras naujų. Atsinaujinančių išteklių dalis kuro struktūroje mažės, o vartotojai už šildymą mokės brangiau.
- IV. Ministerija parengė Šilumos ūkio įstatymo 2, 36, 37 str. pataisas, kurių tikslas savivaldybėms priklausantį šilumos ūkį privatiems asmenims perduoti tik koncesijos sutarties pagrindu (nebelieka nuomos ar kitų valdymo perdavimo sutarčių pagrindų), kadangi Ministerija Šilumos ūkio įstatymo 2, 36, 37 str. pakeitimo projekto aiškinamajame rašte teigia, kad tik pačios savivaldybės privalo organizuoti šilumos ūkio veiklą: „*Kaip nustatyta Šilumos ūkio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, savivaldybės tvarko šilumos ūkį pagal savivaldybių tarybų patvirtintus šilumos ūkio specialiuosius planus. Specialiaisiais šilumos ūkio planais atitinkamoje savivaldybės teritorijoje yra įgyvendinama Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija ir Nacionalinėje šilumos ūkio plėtros programoje nustatyti sprendiniai ir priemonės. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 30 punktu, šilumos tiekimo organizavimas yra savarankiškoji (Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų nustatyta (priskirta) savivaldybių funkcija. Taigi savivaldybės institucija pagal kompetenciją privalo tvarkyti šilumos ūkį (taip pat ir perduoti jį valdyti kitiems asmenims), atsižvelgdama į Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją, Nacionalinėje šilumos ūkio plėtros programoje nustatytus sprendinius ir priemones ir kitus teisės aktus*“. Deja praktika rodo, kad tų miestų ar rajonų savivaldybės, kuriuose veikia NŠG turi ribotas galimybes organizuoti patikimą ir mažiausiomis sąnaudomis grįstą šilumos tiekimą vartotojams, o į šilumos gamybos rinką atėjęs privatus kapitalas laukto rezultato šilumos vartotojams neduoda.

Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, *Asociacija siūlo LR Vyriausybės nutarimu pritarti Įstatymo projektui arba siūlyti iniciatoriams tobulinti*, jei Ministerija mato akivaizdžių redakcinio pobūdžio klaidų.

Prezidentas

dr. Valdas Lukoševičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT57 4010 0510 0467 0211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2019-05-09⁶ Nr. 11,6E)LT-507
I 2019-05-23 Nr. (19.3-19)3-757

DĖL IŠVADOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTUI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3021)“ projektą (toliau – Projektas), teikia pastabas ir pasiūlymus.

1. Projekto 1 ir 2 p. išnašose dėstoma informacija turėtų būti pateikta pačiuose Projekto 1 ir 2 p. (šių punktų tekste), kadangi tokio informacijos pateikimo būdo Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, nenumato, o šių rekomendacijų 73 p. trečioji pastraipa esančiuose nutarimuose pastabų atskiro pateikimo siūlo atsisakyti. Pastebėtina, kad tokios struktūrinės Vyriausybės nutarimo dalies nenumato ir Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 str.

2. Siūlytina Projekto 3 p. formuluotę „iš Įstatymo projekto nuostatų negalima tiksliai pasakyti, kam bus privaloma šilumos kainodara“ tikslinti, nurodant, kad įstatymo projekte Nr. XIIIIP-3021 tai nėra nustatyta/reglamentuota.

3. Siūlome Projekto 4 p. teikti tikslesnę nuorodą (t. y. vietoj „Įstatymo projekto 2 straipsniu“ įrašyti „Įstatymo projekto 2 straipsnyje dėstoma Įstatymo 3 straipsnio 2 dalimi“). Kartu pastebėtina, kad, tuo atveju, jeigu siekiama Projekto 4 p. pirmajame sakinyje konkrečias įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3021 nuostatas nurodyti kabutėse, turėtų būti nurodomas *tikslus* įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3021 tekstas/žodžių eiliškumas.

Be to, Projekto 4 p. formuluotę „Iš pateiktų Įstatymo projekto nuostatų nėra aišku, kaip šilumos gamintojai bus skatinami gaminti kuo daugiau šilumos energijos“ siūlome keisti tikslesne formuluote, labiau susieta su įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3021 turiniu (t. y., pavyzdžiui, nurodant, kad įstatymo projekte Nr. XIIIIP-3021 nenustatomas mechanizmas, kaip šilumos gamintojai bus skatinami gaminti kuo daugiau šilumos energijos).

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

Andrius Miliūnas, (8 5) 266 29 06, el. p. andrius.miliunas@tm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 868,
faks. 8 706 64 762, el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos energetikos
ministerijai

2019-05-30 Nr. (15.27-43)-3-2110
I 2019-05-23 Nr. (19.3-19)3-757

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos parengtą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3021“ projektą, TAIS Nr. 19-6452 (toliau – Nutarimo projektas), pritaria Nutarimo projektui.

Ekonomikos ir inovacijų viceministras

Gintaras Vilda

Edita Latkauskaitė-Kutkienė, tel. 8 706 64 738, el. p. edita.latkauskaite-kutkiene@eimin.lt

VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA

Biudžetinė įstaiga, Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius, tel. (8 5) 213 5166, faks. (8 5) 213 5270, el. p. rastine@regula.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188706554

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2019-05-29 Nr. R2-(ŠGK)-1104
į 2019-05-23 Nr. (19.3-19)3-757

DĖL PASTABŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTUI

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) 2019 m. gegužės 24 d. gavo Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2019 m. gegužės 23 d. raštą Nr. (19.3-19)3-757 „Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto teikimas išvados gauti“, kuriuo prašoma pateikti pastabas bei pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3021“ projekto (toliau – Projektas).

Komisija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Energetikos ministerijos pateiktą Projektą, informuoja, kad Projektui pastabų ir pasiūlymų neturi.

Komisija primena, kad dėl Projekte numatytų pakeitimų savo poziciją yra pateikusi 2019 m. sausio 11 d. raštu Nr. R2-(ŠGK)-122 „Dėl šilumos ūkio reguliavimo ir nuomonės dėl įstatymo projekto pateikimo“.

Komisijos pirmininkė

Inga Žilienė

V. Janickienė, tel. (8 5) 213 1983, el. p. vilija.janickiene@regula.lt

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 25, 01402 Vilnius, tel. (8 5) 262 6751, faks. (8 5) 279 1466, el. p. tarnyba@vvtat.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188770044.

Lietuvos Respublikos energetikos
ministerijai
El. p. info@enmin.lt

2019-06-03 Nr. 4E-554

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMO

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba per Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemę gavo derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3021“ projektą Nr. 19-6452.

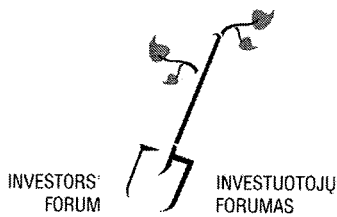
Informuojame, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 4 punktu, pagal kompetenciją įvertinusi minėtą teisės akto projektą, jam pastabų ir pasiūlymų neturi.

Pagarbiai

Direktorė

Neringa Ulbaitė

Rita Kuštan, tel. (8 5) 250 3891, el. p. rita.kustan@vvtat.lt

2019 m. gegužės 31 d.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

El. p. saulius.kubilius@enmin.lt

Cc: LRVkanceliarija@lrv.lt

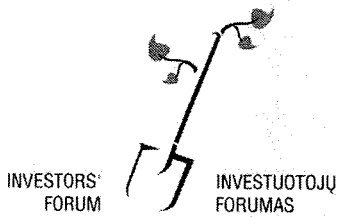
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto nr. XIII-3021

Investuotojų forumas susipažino su Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto nr. XIII-3021 ir pritaria jame išdėstyta pozicijai ir argumentams. Argumentus dėl šilumos ūkio įstatymo pakeitimo projekto vasario 15 dieną esame pateikę Seimo Ekonomikos komitetui, oficialaus rašto kopiją prisegame.

Pagarbiai

Vykdomoji direktorė

Rūta Skyrienė

Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komitetui
Siunčiama el. paštu priim@lrs.lt ir rima.petkuniene@lrs.lt

2019 02 15

Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto

2018 m. gruodžio 6 d. Lietuvos Respublikos Seime (toliau – LRS) buvo užregistruotas Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. 2019 m. sausio 12 d. vykusiame plenariniame LRS posėdyje pagrindiniu komitetu nagrinėti Projektą buvo paskirtas LRS Ekonomikos komitetas. Atsižvelgdami į tai, teikiame savo įžvalgas.

I. Reguliacinės aplinkos raida Lietuvos šilumos ūkyje

Lietuvoje šilumos ūkį reglamentuoja Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymas (toliau – Įstatymas), kuris apibrėžia šilumos ūkio valstybinį valdymą, šilumos ūkio subjektų veiklą, jų santykius su šilumos vartotojais, tarpusavio ryšius ir atsakomybę. Įstatyme įvardijami tikslai: (i) mažiausiomis sąnaudomis užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos tiekimą šilumos vartotojams; (ii) šilumos ūkyje įteisinti pagrįstą konkurenciją; (iii) ginti šilumos vartotojų teises ir teisėtus interesus; (iv) didinti šilumos gamybos, perdavimo ir vartojimo efektyvumą; (v) gaminant šilumą, plačiau naudoti vietinį kurą, biokurą ir atsinaujinančius energijos išteklius; (vi) mažinti šilumos energetikos neigiamą poveikį aplinkai.

Ilgą laiką šilumos gamyba buvo sutelkta valstybės rankose ir vykdoma centralizuotai. Siekiant atverti šilumos gamybos sektorių konkurencijai, 1997 m. imtasi šilumos ūkio sektoriaus pertvarkos. 1997 m. balandžio 8 d. Lietuvos Respublikos specialiosios paskirties UAB „Lietuvos energija“ reorganizavimo bei

šilumos ūkio ir jo valdymo perdavimo savivaldybėms įstatymu šilumos ūkio valdymas Lietuvoje buvo decentralizuotas, atskiriant šilumos ūkį bei įsteigiant naujas specialios paskirties akcines bendroves ir perduodant jose esantį turtą ir valstybei priklausančias akcijas savivaldybių nuosavybėn. Atitinkamai, įgyvendinant reorganizavimą, UAB „Lietuvos energija“ funkcijos, susijusios su šilumos tiekimo ir gamybos veiklomis, buvo perduotos savivaldybių valdomoms bendrovėms, pavyzdžiui, AB „Kauno energija“ Kaune ar AB „Vilniaus šilumos tinklai“ Vilniuje.

Esminiai pokyčiai šilumos gamybos sektoriuje įvyko po 2010 m., kada buvo priimti atitinkami teisės aktai, sudarantys sąlygas nepriklausomiems šilumos gamintojams (toliau – NŠG) tiekti pagamintą šilumą į centralizuotus šilumos tinklus. 2010 m. birželio 1 d. Įstatymo 10 straipsnis buvo išdėstytas nauja redakcija, numatančia, kad šilumos tiekėjai superka iš nepriklausomų šilumos gamintojų šilumą <...>. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija nustato šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarką ir sąlygas <...>. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, nustatydama šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarką ir sąlygas, privalo atsižvelgti į veiksmingos konkurencijos šilumos gamyboje užtikrinimo <...> principus bei šilumos vartotojų teisę gauti šilumą mažiausiomis sąnaudomis. Visais atvejais šiluma, superkama iš nepriklausomų šilumos gamintojų, negali būti brangesnė negu šilumos tiekėjo palyginamosios šilumos gamybos sąnaudos.“

Vadovaudamasi aukščiau minimu Įstatymo 10 straipsniu, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – VKEKK) 2010 m. spalio 4 d. nutarimu Nr. O3-202 patvirtino šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašą (toliau – Supirkimo tvarka), kuris turėjo sudaryti prielaidas formuoti konkurencijai šilumos gamybos srityje <...>, įgyvendinti šilumos vartotojų teisę gauti šilumą mažiausiomis sąnaudomis, taip pat sudaryti palankesnes sąlygas, šalinant kliūtis naujų gamybos pajėgumų bei naujų rinkos dalyvių prieigai prie tinklų (sistemų).

Aukščiau numatytais teisės aktais deklaruotas šilumos gamybos sektoriaus atvėrimas konkurencijai pritraukė privačias iniciatyvas ir investicijas. NŠG privačiomis lėšomis ėmė statyti šilumos gamybos įrenginius ir siekė konkuruoti su vertikaliai integruotais šilumos tiekėjais.

Šiuo metu Lietuvoje veikia daugiau nei 40 nepriklausomų šilumos gamintojų, kurie, konkuruodami mėnesiniuose šilumos aukcionuose tarpusavyje bei su savivaldybių valdomais šilumos tiekėjais, 2017 m. pardavė 31,4% viso į šilumos perdavimo tinklus pateikto šilumos kiekio.

2018 m. vasario 28 d. VKEKK priėmė Supirkimo tvarkos pakeitimo projektą, kuris nuo 2018 m. gruodžio 1 d. įtvirtina, jog šilumos tiekėjai dalyvauja šilumos supirkimo aukcionuose tokiais pat sąlygomis kaip ir nepriklausomi šilumos gamintojai, t. y. aukciono laimėtojai bus pripažinti efektyviausi šilumos gamintojai, pasiūlę šilumą už mažiausią kainą, o gyventojams bus tiekama šiluma, pagaminta efektyviausio gamybos įrenginio.

II. Įstatymo projekto įtaka investuotojams

Kaip galima matyti iš aukščiau pateikiamos informacijos, savivaldybių valdomos šilumos tiekimo bendrovės dabartinėmis sąlygomis turi lygiomis sąlygomis konkuruoti su NŠG.

Lietuvos Respublikos Seime 2019 m. sausio 12 d. priimtas svarstyti Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (Nr. XIII P-3021) (toliau – Įstatymo projektas) šias sąlygas vėl keistų. Įstatymo projektu, kaip teigia jį inicijavusi Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija, siekiama nustatyti sąlygas, kurioms esant visi šilumos gamintojai, kurie sutinka dirbti su metiniu pelningumu, neviršijančiu nustatytos reguliuojamo pelno ribos ir užtikrina mažiausias metines bendrąsias šilumos gamybos sąnaudas, gautų pastoviųjų reguliuojamų pajamų, kuriomis būtų padengtos faktinės šilumos gamybai naudojamo ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos (amortizacija) ir reguliuojamas pelnas (investicijų grąža).

Kitaip tariant, Įstatymo projektu siekiama visus Lietuvoje veikiančius NŠG padaryti reguliuojamais ūkio subjektais, kuriems ne tik būtų nustatomos reguliuojamos pelno ribos, bet ir bendras pajamų lygis konkrečioms metams.

Įstatymo projektu siekiama įtvirtinti tvarka, pagal kurią būtų ribojama investuoto kapitalo grąža, būtų nustatomos investuoto kapitalo pelno ribos bei bendras pajamų lygis, galimai prieštarautų Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 str. 1 d., Įstatyme įvardintiems tikslams – šilumos ūkyje užtikrinti pagrįstą konkurenciją ir mažiausiomis sąnaudomis užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos tiekimą šilumos vartotojams.

III. Prašymas

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašome:

- išsaugoti galiojantį šilumos ūkio reguliacinį mechanizmą, užtikrinantį sąžiningos konkurencijos laisvę;
- svarstant įstatymo projektą, įvertinti potencialią žalą investuotojams ir jos atlyginimo principus.

Pagarbiai

Vykdomoji direktorė

Rūta Skyrienė

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2019-06-03

Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius

Siunčiama el. paštu: info@enmin.lt ir saulius.kubilius@enmin.lt

Kopija:

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Gedimino pr. 11, 01103 Vilnius

Siunčiama el. paštu: lrnkanceliarija@lr.lt

DĖL NUTARIMO PROJEKTO

2019 m. gegužės 23 d. teisės aktų informacinėje sistemoje buvo paskelbtas ir viešam derinimui pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Atsižvelgdami į tai, kad Lietuvos nepriklausomų šilumos gamintojų asociacija yra vienas iš Projekto derinimo procese dalyvaujančių subjektų ir gavo individualų kreipimąsi pateikti pastabas, nurodome, kad:

- (i) palaikome Lietuvos Respublikos Vyriausybės poziciją nepritarti Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymui;
- (ii) papildomus argumentus, kodėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymas būtų žalingas šilumos vartotojams ir gamintojų rinkai esame pateikę ankstesniame rašte Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komitetui (kopija pridedama).

Pridedama:

1. Lietuvos nepriklausomų šilumos gamintojų asociacijos 2019 m. vasario 15 d. raštas.

Pagarbiai

Lietuvos nepriklausomų šilumos gamintojų asociacijos prezidentas
Vytautas Kisielius

Vilniaus g. 19-1, 44284, Kaunas
Juridinio asmens kodas 304400169

Tel. +370 614 622 47
info@insga.lt

A/s LT08 7300 0101 4977 4993
Bankas Swedbank

Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komitetui
Siunčiama el. paštu: priim@lrs.lt ir rima.petkuniene@lrs.lt

2019-02-15

Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijai
Siunčiama el. paštu: virgilijus.poderys@lrs.lt ir elena.maciulaityte@lrs.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠILUMOS ŪKIO ĮSTATYMO NR. IX-1565 2 IR 3 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos nepriklausomų šilumos gamintojų asociacija (toliau – **Asociacija**), atstovaudama savo narių interesus ir susipažinusi su 2018 m. gruodžio 6 d. užregistruotu Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – **Projektas**), taip pat gavusi Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijos paklausimą Projekto atžvilgiu, žemiau pateikia savo atsakymus, pastabas ir pasiūlymus Projektui.

Asociacija iš esmės nepitaria Projektui, nes juo kuriamas dviejų aukcionų reguliacinis mechanizmas:

- a) didins šilumos kainas vartotojams – vartotojai bus priversti sumokėti tiek už šilumą gaminančius, tiek už stovinčius įrenginius. Šiuo metu vartotojai moka tik už mažiausiomis sąnaudomis dirbančius ir realiai šilumą pagaminančius įrenginius;
- b) sukurs išskirtines privilegijuojančias veiklos finansavimo sąlygas vienai aiškiai apibrėžtai ūkio subjektų grupei – šilumos tiekėjams;
- c) atitinkamai, iškraipys lygiavertes šilumos gamintojų veiklos sąlygas, pažeis sąžiningos konkurencijos laisvę ir taip užkirs kelią vartotojams gauti pigiausią šilumą;
- d) finansiškai remiant iškastinį kurą naudojančius šilumos gamybos įrenginius, pažeis bendrą Europos Sąjungos politiką dėl anglies dvideginio emisijų mažinimo ir pavers beprasme jau suteiktą struktūrinių fondų paramą biokuro įrenginiams;
- e) pažeis eilę galiojančių teisės aktų – LR Konstituciją, LR Konkurencijos įstatymą, LR Šilumos ūkio įstatymą, LR Teisėkūros pagrindų įstatymą, Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją, jos įgyvendinimo planą ir kt.

energiją gaminantiems ūkio subjektams, pašalinti egzistuojančias skirtingas teisinio reguliavimo sąlygas rinkos dalyviams bei sumažinti šilumos energijos kainas vartotojams – jau dabar yra realiai įgyvendinamas galiojančių ir, kaip teismas pažymėjo, neprieštaraujančių įstatymams bei Konstitucijai, teisės aktų pagrindu. Asociacijos nuomone, po teismo sprendimo Projektas iš principo tapo nebeaktualus.

b. Dėl Projekto tikslo užtikrinti tvarią bei harmoningą šilumos ūkio plėtrą Lietuvoje

i. Dėl harmoningos šilumos ūkio plėtos

Projekto aiškinamajame rašte sąmoningai klaidinama, kad egzistuojančio teisinio reguliavimo sąlygomis naujų šilumos gamybos šaltinių plėtra vyksta chaotiškai, neatsižvelgiant į perdavimo tinklo vamzdinių konfigūraciją ir galimybes; taip pat manipuluojama, neva nauji šilumos gamybos šaltiniai statomi ne ten, kur be investicijų į perdavimo tinklo rekonstravimą galima priimti ir perduoti šilumą vartotojams, bet ten, kur investuotojas mažiausiomis sąnaudomis įsigyja sklypą statybai.

Primename Jums, kad nepriklausomų šilumos gamintojų prijungimas prie centralizuoto šildymo sistemų yra vykdomas pagal 2015 m. sausio 19 d. VKEKK patvirtintą Naudojimosi šilumos perdavimo tinklais sąlygų sąvadą (toliau – Sąvadas). Remiantis Sąvado III ir IV skyrių nuostatomis, naujų šilumos gamybos pajėgumų plėtojimas, t.y. potencialių nepriklausomų šilumos gamintojų prijungimas, yra vykdomas pagal šilumos tiekėjo parengtas ir išduotas prisijungimo sąlygas. Šiose sąlygose yra numatomas racionaliausias naujų šilumos gamybos pajėgumų prijungimo taškas bei techniniai reikalavimai, kuriuos naujas šilumos gamintojas privalo įvykdyti. Pabrėžiame, kad visas sąnaudas, patirtas jungiantis prie tinklo pagal šilumos tiekėjo vienašališkai nustatytas prisijungimo sąlygas, savo lėšomis padengia nepriklausomi šilumos gamintojai. Toks Sąvado nuostatų turinys, Asociacijos nuomone, leidžia vienareikšmiškai ir neginčytinai teigti, kad šilumos tiekėjas turi

visus reikiamus instrumentus ir priemones užtikrinti, kad prie tinklų prijungiami nauji šilumos gamybos pajėgumai išlaikytų patikimą darbą ir sistemos vientisumą.

Be to, paaiškiname Jums, kad šilumos gamybos įrenginių plėtra nėra ir negali būti chaotiška, kadangi plėtrą griežtai reglamentuoja LR Šilumos ūkio įstatymas ir jo įgyvendinamieji teisės aktai. Primename, kad pagal LR Šilumos ūkio įstatymo 7 straipsnį šilumos ūkio plėtojimo kryptis nacionaliniu lygmeniu nustato LR Vyriausybės tvirtinama Nacionalinė šilumos ūkio plėtros programa (toliau – NŠŪPP), o pagal LR Šilumos ūkio įstatymo 8 straipsnį savivaldybių tarybos tvirtina šilumos ūkio specialiuosius planus, parengtus atsižvelgiant į NŠŪPP, taip pat šilumos gamybos ir technologijų raidą, konkurencinę aplinką, šilumos gamybos kainų tendencijas, aplinkos užterštumo pokyčius ir kitus reikšmingus veiksnius. Galiausiai, vadovaujantis LR Šilumos ūkio įstatymo 9 str., savivaldybės organizuoja šilumos tiekimą vartotojams pagal jų poreikius patalpoms šildyti, vėsinti ir karštam vandeniui ruošti.

Konstatuojame, kad nepriklausomų šilumos gamintojų šilumos gamybos pajėgumų plėtra nėra chaotiška. Priešingai, ji leistina tada ir tik tada, kai ji neprieštaruoja NŠŪPP nustatytiems pajėgumų atskirose sistemose limitams, įgyvendina Sąvado reikalavimus, atitinka savivaldybių tvirtinamus šilumos ūkio specialiuosius planus, išpildo visas šilumos tiekėjų vienašališkai nustatomas prisijungimo prie centralizuoto šildymo tinklo sąlygas ir, galiausiai, padengia visas prisijungimo išlaidas.

ii. Dėl tvarios šilumos ūkio plėtros

Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad dėl galiojančio šilumos ūkio reglamentavimo kai kurioms šilumos tiekimo bendrovėms gresia dideli finansiniai sunkumai, neatitikimas finansinių pajėgumų reikalavimams, kas gali lemti šilumos tiekimo vartotojams nepatikimumą (finansinį neišgyvenamumą).

Asociacijos įsitikinimu, tokie teiginiai yra absoliučiai nepagrįsti, kadangi šilumos tiekimo bendrovės vykdo šias monopolines ir be konkurencijos, t.y. 100% vartotojų finansuojamas veiklas:

1. Šilumos perdavimas vamzdynais (tiekimas);
2. Šilumos pardavimas vartotojams (gyventojų aptarnavimas);
3. Šilumos gamybos rezervinių pajėgumų užtikrinimas (50% maksimalaus galios poreikio);
4. Šilumos gamybos pikinių pajėgumų užtikrinimas (30% maksimalaus galios poreikio).

Paprastais žodžiais tariant, pagal dabar galiojantį reglamentavimą šilumos tiekėjo įrenginiai, užtikrinantys 80% maksimalaus galios poreikio (50% rezervas ir 30% pikiniai pajėgumai), yra be konkurencijos pilnai išlaikomi vartotojų.

Ir tik dėl likusios šilumos gamybos rinkos dalies vyksta varžymasis, kurio rezultatus gali įtakoti nepriklausomi šilumos gamintojai (beje, kaip vėliau bus aprašyta šiame rašte, – tik teigiamai šilumos vartotojo atžvilgiu).

Vertinant tai, kad didžiąją dalį šilumos tiekimo įmonių vykdomų veiklų sudaro 100% vartotojų apmokamos monopolinės paslaugos, tame tarpe ir aukščiau aptartas 80% maksimalaus galios poreikio užtikrinimas šilumos gamybos dalyje, teigti, jog šilumos tiekimo bendrovėms gresia reikšmingi finansiniai sunkumai, galintys destabilizuoti patikimą šilumos tiekimą vartotojams, yra mažų mažiausia neatsakinga ir manipuliatyvu.

Be to, kaip jau aptarta šio rašto pradžioje, tiek šilumos tiekėjų, tiek nepriklausomų šilumos gamintojų pajamos iš konkurencinės šilumos gamybos veiklos priklauso tik nuo aukciono rezultatų. Kaip teismas nurodė, šilumos tiekėjai turi lygiavertes teises laimėti aukcionus ir pasidengti visus pastovius ir kintamus kaštus. Asociacijai nėra suprantama, kodėl šilumos tiekėjai taip nuvertina savo galimybes veikti efektyviai; juo labiau, dėl tokio nepasitikėjimo savo jėgomis kuriamos ir visuomenei bei įstatymų leidėjui skleidžiamos menamos grėsmės.

iii. Dėl nepriklausomų šilumos gamintojų valdomų įrenginių patikimumo

Tiek Projekto aiškinamajame rašte („*statė katilines „už tvoros“*“), tiek apskritai šilumos tiekėjų vartojamoje retorikoje apie nepriklausomus šilumos gamintojus („*čiainikai*“) Asociacijos narių valdomi šilumos gamybos įrenginiai yra tarsi diskredituojami ir atvaizduojami kaip nepatikimi ir/ar galintys suardyti centralizuoto šildymo sistemą.

Norėdami užkirsti kelią klaidingos nuomonės susidarymui, patikiname Jus, kad nepriklausomų šilumos gamintojų valdomi šilumos gamybos įrenginiai ir veikla juose, kaip ir šilumos tiekėjų, yra vertinami ir inspektuojami Valstybinės energetikos inspekcijos, vadovaujantis tais pačiais techniniais reikalavimais, nurodytais šiuose teisės aktuose, t.y.:

1. Lietuvos Respublikos statybos įstatyme;
2. Naudojimosi šilumos perdavimo tinklais sąlygų sąvade;
3. Saugos taisyklėse eksploatuojant šilumos įrenginius;
4. Elektrinių ir elektros tinklų eksploatavimo taisyklėse;
5. Garo ir vandens šildymo katilų įrengimo ir saugaus eksploatavimo taisyklėse;
6. Darbuotojų, eksploatuojančių šilumos ir elektros įrenginius, priešavarinių treniruočių taisyklėse;
7. Energetikos objektus, įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo tvarkos apraše;
8. Dūmtraukių naudojimo ir priežiūros taisyklėse;
9. kt.

Šie teisės aktai galioja visiems be išimties šilumos gamintojams, nepriklausomai nuo kapitalo kilmės ar statuso. Be to, pažymėtina ir tai, kad daugelis šilumos gamybos iš biokuro įrenginių yra gaminti tų pačių gamintojų, todėl vien dėl to, kad jie priklauso privačiai bendrovei, laikyti nepriklausomų šilumos gamintojų įrenginius nepatikimais yra nepriimtina.

II. Dėl Projekto turinio

Iš Projekto formuluočių suprantama, kad Projektu siekiama atskirai apibrėžti būtinuosius šilumos gamintojus, atrenkamus metinio galios aukciono būdu, kuriems būtų kompensuojamos VKEKK nustatytos šilumos gamybai naudojamo ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos ir protingumo kriterijus atitinkanti investicijų grąža.

Taip pat Projekte numatoma, kad būtinųjų šilumos gamintojų sąrašas bus nustatomas, siekiant užtikrinti šilumos gamybą mažiausiomis sąnaudomis. Kartu toliau būtų organizuojami kas mėnesiniai šilumos aukcionai, kaip numatyta galiojančioje LR Šilumos ūkio įstatymo redakcijoje, kuriuose ir būtinieji gamintojai, ir visi kiti gamintojai, nepatekę į būtinųjų gamintojų kategoriją, varžytųsi siūlydami mažiausią šilumos kainą.

Supaprastinant, Projekte pateikiamas dviejų etapų šilumos gamybos konkuravimo modelis, kai ūkio subjektai pirmiausia dalyvauja metiniame aukcione dėl galių ir vėliau kas mėnesį dalyvauja aukcione dėl gamintinų šilumos kiekių. Antrasis etapas nepriklausomiems šilumos gamintojams nėra sudėtingas dėl turimos penkerių metų praktikos dalyvaujant kas mėnesiniuose aukcionuose, tačiau pirmasis etapas (galių aukcionas) yra sudėtingas ir keliantis labai ginčytinas situacijas.

Pavyzdžiui, Projekto aiškinamajame rašte nėra atsakyta, kaip metiniame galių aukcione bus vertinami skirtingi savo prigimtimi šilumos gamybos įrenginiai, t.y. skirtingas technologijas naudojantys gamintojai, kurių kuro kainos, pastovieji įrenginių išlaikymo kaštai ir įrenginių metinis išnaudojimas yra iš esmės skirtingas. Kalbant konkrečiai, nei Projekte, nei aiškinamajame rašte nėra atsakyta, kokiomis priemonėmis bus sulyginami / suvienodinami biokuro, dujiniai ir atliekas deginantys įrenginiai tam, kad galėtų lygiavertėmis sąlygomis dalyvauti galių aukcione.

Jeigu jie vis dėlto nebus suvienodinti, ar neatsitiks taip, kad visus metinius galios aukcionus laimės pigiausi (vertinant tik pastoviąją dedamąją, o ne galutinę šilumos gamybos kainą), t.y. seni, nusidėvėję dujiniai įrenginiai, išimtinai priklausantys vienai aiškiai apibrėžtai subjektų grupei – šilumos tiekėjams? Ar neatsitiks taip, kad laimėję

metinius galios aukcionus minėti įrenginiai nebus pajėgūs varžytis kasmėnesiniuose šilumos supirkimo aukcionuose dėl pernelyg nekonkurencingos gamtinių dujų kainos? Ir, jei taip, ar neatsitiks taip, kad laimėję metinį galių aukcioną minėti įrenginiai realiai negamins šilumos, bet jau bus pilnai apmokėti iš vartotojų lėšų?

Ar neatsitiks taip, kad vartotojas bus priverstas susimokėti du kartus, nes šilumos tiekėjų dujiniai įrenginiai, laimėję galios aukcionus, bus išlaikomi vartotojų sąskaita net ir tada, kai jų įrenginių galios neprireiks nei šilumos gamybai, nei šilumos rezervo užtikrinimui, o šilumos aukciono dalyviai, naudojantys biokurą, pralaimėję metinius galios aukcionus, bet laimėję kasmėnesinius šilumos supirkimo aukcionus, neišvengiamai šilumos kainoje bus įtraukę ir analogišką nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų bei investicijų grąžos dalį? Kaip toks dvigubas vartotojo apmokestinimas dera su LR Šilumos ūkio įstatyme nurodytu tikslu – mažiausiomis sąnaudomis užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos tiekimą šilumos vartotojams?

Ar nėra taip, kad Projekte siūlomų reguliavimų, o konkrečiai – metinių galios aukcionų mechanizmu, yra siekiama užsitikrinti išskirtines finansines sąlygas šilumos tiekėjų nekonkurencingų šilumos gamybos įrenginių išlaikymui? Primename, kad šio rašto pradžioje aptartas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimas kaip tik tokį siekį įvertino neigiamai, o dabar galiojančius teisės aktus įvertino kaip neprieštaraujančius Konstitucijai ir įstatymams.

Šie ir daugybė kitų neatsakytų klausimų Asociacijai leidžia susidaryti nuomonę, kad Projektu užprogramuojamas akivaizdus LR Konkurencijos įstatymo pažeidimas. Jau dabar LR Konkurencijos taryba yra pateikusi pastabas šiam Projektui ir nedviprasmiškai nurodžiusi: „darytina išvada, kad <...> siūlomais pakeitimais gali būti sukurtos skirtingos konkurencijos sąlygos šilumos gamybos rinkoje vienus subjektus privileijuojant, o kitus diskriminuojant.”

Kitas svarbus momentas yra tai, kad Projektu siūloma, viena vertus, telktis konkurenciją (aukcionus) kaip instrumentą šilumos kainų mažinimui, o kita vertus, nustatyti šilumos gamybai naudojamo ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų kompensavimą ir protingumo kriterijus atitinkančią investicijų grąžą. Paprastai tarient, bandomi sujungti du reguliaciniai mechanizmai, iš esmės prieštaraujantys vienas kitam,

todėl, Asociacijos įsitikinimu, Projektas neatitinka LR Teisėkūros pagrindų įstatyme keliamų reikalavimų teisės akto projektui.

Asociacija atkreipia dėmesį, kad teisėkūroje turi būti vadovujamasi tikslingumo, proporcingumo, atvirumo, skaidrumo, efektyvumo ir kitais principais, kurie išreiškia tam tikrus imperatyvius reikalavimus, keliamus teisėkūroje dalyvaujantiems subjektams, siekiant sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą¹.

Asociacija ypatingai atkreipia dėmesį į tai, kad iš esmės keičiant teisinį reguliavimą, kaip kad šiuo Projektu ir yra daroma, sureguliuojant nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas ir investicijų gražos normą, Projekto rengėjai privalo atlikti numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą, kurio metu turi būti nustatomas galimas teigiamas ir neigiamas poveikis teisinio reguliavimo sričiai, asmenims ar jų grupėms, kuriems bus taikomas numatomas teisinis reguliavimas. Atsižvelgiant į teisės akte numatomo naujo teisinio reguliavimo pobūdį ir mastą, turi būti įvertinamas poveikis konkurencijai, ekonomikai, valstybės finansams, socialinei aplinkai, viešajam administravimui ir kt.²

Atkreipiamė dėmesį, kad visus nepriklausomus šilumos gamintojus *de facto* pripažinus reguliuojamais (Projekto 2 str.), Nacionalinėje šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programoje numatytos gamybos kvotos, susijusios su reguliuojamų šilumos gamintojų valdomų šilumos energijos gamybos įrenginių, tiekiančių šilumą į nurodyto miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemą ir naudojančių atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius, įrengtosiomis galiomis, būtų viršijamos ir ateityje pradėsiantys veikti jau dabar statomi šilumos gamybos pajėgumai („Lietuvos energija“, UAB, plėtojamose kogeneracinės jėgainės Vilniuje ir Kaune, AB „Vilniaus šilumos tinklai“ planuojami statyti pajėgumai) nebetilptų į LR Vyriausybės patvirtintas NŠÜPP kvotas.

Taip pat norime Jums priminti, kad 2018 m. birželio 21 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu buvo patvirtinta Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija (toliau – Strategija), kurioje aiškiai ir nedviprasmiškai pažymėta, kad viena iš Lietuvos energetikos sektoriaus silpnybių yra sudėtingas ir perteklinis šilumos sektoriaus

¹ LR Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 str.

² LR Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 str. 1 ir 2 d.

reguliavimas. Taip pat, kaip viena iš silpnybių, yra įvardijama ir nepakankamai nuosekli reguliacinė ir investicinė aplinka, nesudaranti lygių konkurencinių sąlygų tarp viešojo ir privataus sektoriaus.

Sprendžiant aukščiau nurodytas Lietuvos energetikos sektoriaus silpnybes ir siekiant Strategijos projekte numatytų tikslų šilumos ūkio srityje, Strategijos apibrėžia, kad viena iš pagrindinių tikslo pasiekimo krypčių bus reguliacinės aplinkos įvertinimas ir (ar) keitimas, t. y. teisinio reguliavimo aplinkos, skatinančios investicijų pritraukimą ir sudarančią nediskriminacinę aplinką visiems centralizuotai tiekiamos šilumos rinkos dalyviams, įtvirtinimas.

Vis dėlto, analizuojant Projekto nuostatas, Asociacijai susidaro įspūdis, kad Projekto nuostatomis yra norima ne spręsti Lietuvos energetikos silpnybes, o jas tik gilinti ir sukurti dar didesnę reguliavimo mechanizmą, kuris, galiausiai, investicinę aplinką Lietuvoje padarytų dar mažiau patrauklią. Pažymime, kad Projekto priėmimas garantuotai pažeistų LR Vyriausybės patvirtinto Strategijos įgyvendinimo plano nuostatas, kur yra aiškiai nurodytas dereguliuotinų įmonių skaičius.

III. Dėl šilumos tiekėjų ir nepriklausomų šilumos gamintojų veiklos sąlygų

Projektą rengusių šilumos tiekėjų nenoras ir negebėjimas gaminti šilumą rinkos kainomis yra dangstomas įvairiais menamais šilumos tiekėjų ir nepriklausomų šilumos gamintojų veiklos sąlygų skirtumais. Žemiau pateikta jų analizė atskleidžia, kad tai yra sąmoningas bandymas į vieną vietą supinti 1) sprendžiamas arba jau išspręstas problemas; 2) su šilumos gamyba nesusijusias problemas ir 3) pačių šilumos tiekėjų veiklos neefektyvumo problemas, kurių didžioji dalis neturi nieko bendro su konkurencija šilumos gamybos srityje.

Atsižvelgdami į tai, kad Projekto aiškinamajame rašte šilumos tiekėjai pateikė lentelę su veiklos sąlygų skirtumais, mes, siekdami būti nuoseklūs, tokia pačia forma ir dėl tų pačių klausimų pateikiame savo komentarus šio rašto priede Nr. 1. Šiame priede matysite, kad realių šilumos tiekėjų ir nepriklausomų šilumos gamintojų veiklos sąlygų skirtumų yra labai nedaug ir jie yra tokie nežymūs, kad arba nedaro įtakos sąžiningos konkurencijos laisvei, arba ta įtaka yra neapčiuopiamai maža.

Asociacija pažymi, kad jos atstovaujami nariai visada pasisakė už lygių konkurencinių sąlygų tarp nepriklausomų šilumos gamintojų ir šilumos tiekėjų įtvirtinimą ir, pasinaudodama proga, informuoja, kad artimiausiu metu pateiks Lietuvos Respublikos Seimui savo siūlomą LR Šilumos ūkio įstatymo pakeitimo projektą, eliminuojantį net ir smulkiausius veiklos sąlygų skirtumus.

Dar kartą pažymime, kad šiuo metu galiojantis LR Šilumos ūkio įstatymas ir poįstatyminiai teisės aktai jau dabar užtikrina veiksmingą konkurenciją šilumos gamybos dalyje, šilumos supirkimą organizuojant kas mėnesiniuose aukcionuose, kur varžomasi ne atskiromis dedamosiomis, kaip siūloma Projekte, o visa apimančia šilumos gamybos kaina. Kartu yra nustatytas ir nepagrįstų kainų ribojimo mechanizmas – palyginamosios šilumos gamybos sąnaudos. Taigi, egzistuojantis reglamentavimas yra subalansuotas, nes iš vienos pusės užtikrina šilumos kainos mažėjimą dėl konkurencinės įtampos, o iš kitos pusės užkerta kelią pelnymuisi vartotojų sąskaita.

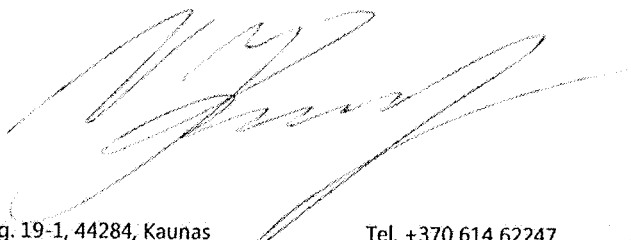
Asociacija pabrėžia, kad Projekto nuostatos nedera tarpusavyje, yra abstrakčios, neaiškios ir kelia daugiau klausimų negu atsakymų; pats Projektas, nustatantis dviejų aukcionų mechanizmą, akivaizdžiai privilegijuotų aiškiai apibrėžiamą subjektų grupę – šilumos tiekėjus, didintų šilumos kainą vartotojams, administracinę naštą šilumos gamintojams ir reguliacinę naštą Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, Projektas yra nesuderinamas nei su pamatiniais LR Šilumos ūkio įstatymo tikslais, nei su eile galiojančių teisės aktų. Dėl to Asociacija, atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, **Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komiteto**

p r a š o:

(i) nepritarti Projekto nuostatomis (Seimo statuto 150 str. 1 d. 2 p.)

Lietuvos nepriklausomų šilumos gamintojų asociacijos prezidentas

Vytautas Kisieliū

Vilniaus g. 19-1, 44284, Kaunas
Juridinio asmens kodas 304400169

Tel. +370 614 62247
El. p. info@lnsa.lt

A/s LT08 7300 0101 4977 4993
Bankas Swedbank

Priedas Nr. 1
Esama situacija:

1. Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymas numato, kad šilumos gamyba grindžiama šilumos gamintojų konkurencija.
2. Iki 2018-12-01 galiojusi šilumos supirkimo tvarka ir su ja susiję teisės aktai suteikė privilegijas šilumos tiekėjams, nemotyvavo jų veikti efektyviai ir mažinti kainas vartotojams.
3. Nuo 2016 m. VKEKK rengė naują šilumos supirkimo tvarką, kuri buvo išsamiai analizuojama ir diskutuojama su visais rinkos dalyviais: surengtos 3 viešosios konsultacijos, virš 10 viešų susitikimų, taip pat, tiek VKEKK, tiek visos suinteresuotos šalys rengė detalius skaičiavimus, kainų prognozes ir vertino būsimą poveikį.
4. Nuo 2018-12-01 įsigaliojusi nauja šilumos supirkimo tvarka numato, kad konkurencija vyksta tik šilumos gamyboje, o kitos paslaugos toliau paliktos vykdyti šilumos tiekėjui monopolinėmis sąlygomis:

Eil. Nr.	Paslauga	Veiklos sąlygos	Finansavimas
1.	Šilumos pardavimas (gyventojų aptarnavimas)	Monopolinė paslauga	Vykdo tik šilumos tiekėjas, sąnaudos 100% finansuojamos vartotojų
2.	Šilumos perdavimas vamzdynais (šilumos tiekimas)	Monopolinė paslauga	Vykdo tik šilumos tiekėjas, sąnaudos 100% finansuojamos vartotojų
3.	Šilumos gamybos rezervinių pajėgumų užtikrinimas (50% galios poreikio)	Monopolinė paslauga	Vykdo tik šilumos tiekėjas, sąnaudos 100% finansuojamos vartotojų
4.	Šilumos gamybos pikinių pajėgumų užtikrinimas (30% galios poreikio)	Monopolinė paslauga	Vykdo tik šilumos tiekėjas, sąnaudos 100% finansuojamos vartotojų
5.	Šilumos gamyba – aukcionai (likusi dalis)	Konkurencija	Vykdo šilumos aukcionus laimėję atskiri šilumos gamintojai (reguluojamas šilumos tiekėjas, reguliuojami (reikšmingi) nepriklausomi šilumos gamintojai arba nereguluojami (nereikšmingi) nepriklausomi šilumos gamintojai), <u>neviršijantys VKEKK nustatytų kainų lubų</u>

5. Iki 2018-12-31 šilumos tiekėjai turėjo garantijas, kad visos su VKEKK suderintos investicijos ir nuo jų apskaičiuotas pelnas (investicijų grąža) bus padengtos vartotojų sąskaita. Rezultate šilumos tiekėjų pastangos buvo nukreiptos į kuo didesnes investicijų apimtis, o ne į efektyvią šilumos gamybą ir žemą šilumos kainą vartotojams.
6. Dabar galiojanti šilumos supirkimo tvarka panaikina šias privilegijas ir įpareigoja šilumos tiekėjus gaminti šilumą rinkos kainomis. Taip pat, labai svarbu suprasti, kad galiojanti tvarka niekaip neigiamai neįtakoja šilumos tiekimo patikimumo – šilumos tiekėjas gauna pilną finansavimą išlaikyti 80% sistemos pajėgumų (paslaugos Nr. 3 ir Nr. 4 lentelėje aukščiau), taip užtikrinant patikimą šilumos tiekimą.
7. LŠTA nenoras ir negebėjimas gaminti šilumą rinkos kainomis dangstomas veiklos sąlygų skirtumais tarp ŠT ir NŠG. Žemiau pateikta analizė atskleidžia, kad tai sąmoningas bandymas į vieną vietą supinti 1) jau išspręstas arba šiuo metu sprendžiamas problemas, 2) su šilumos gamyba nesusijusias problemas ir 3) pačių šilumos tiekėjų veiklos neefektyvumo problemas, kurių didžioji dalis neturi nieko bendro su konkurencija šilumos gamybos srityje.

Veiklos sritis	LŠTA teiginiai			LNŠGA komentaras	LNŠGA principinė pozicija
	Reguliuojamas centralizuotos šilumos tiekėjas (CŠT įmonė)	Nereguliuojamas nepriklausomas šilumos gamintojas (NŠG)	Konkuravimo sąlygos		
1. Biokuro pirkimai	Privalo pirkti biokurą biržoje arba viešaisiais pirkimais, detalieji reglamentuoti sąlygomis ir sudėtingomis ilgai trunkančiomis procedūromis	Gali įsigyti skubiai ir laisvai be jokių ribojimų	Labai skirtingos sąlygos	<u>Nekorektiškas teiginys</u> Biokuro įsigijimo taisyklės reglamentuoja LR Energijos išteklių rinkos įstatymas. 2019 m. pavasario sesijos metu LRS Ekonomikos komitete bus svarstomas įstatymo pakeitimo projektas ¹ . Jis nustatys <u>identiškas</u> taisykles visiems šilumos gamintojams. Svarbu pažymėti, kad tiek dabar, tiek ateityje visi šilumos gamintojai gali įsigyti biokurą ne biržoje, jei tai daroma pigiau. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad LR Energetikos ministerija šio metu rengia palengvinimus biokuro įsigijimui už biržos ribų.	2019 m. gegužės mėn. bus priimtas įstatymas, nustatantis <u>identiškas</u> biokuro įsigijimo sąlygas visiems šilumos gamintojams.
2. Elektros, reagentų, atsarginių dalių pirkimai	Privalo pirkti viešaisiais pirkimais, detalieji reglamentuoti sąlygomis ir procedūromis	Gali įsigyti laisvai be jokių ribojimų	Labai skirtingos sąlygos. Perkant ir atsiskaitant tiesiogiai - pigiau	<u>Samoningai klaidinantis teiginys</u> Nėra jokių objektyvių priežasčių, kodėl tinkamai vykdant viešuosius pirkimus (nesudarant kliūčių ar išskirtinių sąlygų tiekėjams) perkamos prekės ar paslaugos turėtų pabrangti. Atvirkščiai – perkant viešųjų pirkimų būdu pardavėjas eliminuoja kredito riziką (t.y. nėra rizikos, kad pirkėjas neapmokės už paslaugas) – atitinkamai, yra visos prielaidos prekei ar paslaugai pigti.	1. Reagentų, atsarginių dalių ir pan. pirkimai sudaro absoliučiai nereikšmingą šilumos gamybos sąnaudų struktūros dalį (<1 proc.). Pažangios viešojo sektoriaus organizacijos (Lietuvos paštas, Lietuvos geležinkeliai, Lietuvos energija ir pan.), tinkamai organizuojamos pirkimus, įsigyja prekes ar paslaugas reikšmingai geresnėmis sąlygomis nei privataus sektoriaus įmonės. 2. ŠT negebėjimas tinkamai organizuoti ir valdyti pirkimų procesus negali būti nuolatinis pasiteisinimas ar argumentas teigti, kad pirkimo sąlygos yra skirtingos. Pvz. ŠT minimas elektros tiekimas yra

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lr/TAP?97eba420020711e9a017f05d4e6559c6?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=b34894d8-92fc-4b1a-a012-03f31e73a82d>

Veiklos sritis	LŠTA teiginiai			LNŠGA principinė pozicija
	Reguliuojamas centralizuotos šilumos tiekėjas (CŠT įmonė)	Nereguliuojamas nepriklausomas šilumos gamintojas (NŠG)	Konkuravimo sąlygos	
3. Sprendimų dėl investicijų ar renovacijų projektų priėmimas	Turi būti pritaikoma savivaldybės, VKEKK ar kitos reguliuojančios įstaigos – labai ilgos ir sudėtingos procedūros	Investuotojų nuožiūra ir sprendimu	Skirtingos sąlygos	<p>standardizuota, idealiai viešiesiems pirkimams tinkanti paslauga, kurią viešojo sektoriaus įmonės gali įsigyti net pigiau nei privataus sektoriaus atstovai.</p> <p>1. Vidinis investicijų derinimas (akcininkų, valdybos, stebėtojų tarybos, vadovybės ir pan.) yra kiekvieno šilumos gamintojo ir jo akcininkų valioje.</p> <p>Svarbu suprasti, kad sprendimai dėl investicijų yra esminiai/strateginiai klausimai šilumos gamybos sektoriuje, turintys kritinę ir ilgalaikę įtaką šilumos kainai.</p> <p>Būtent dėl to, realybėje NŠG neretai (ypač užsienio kapitalo įmonės) turi gerokai sudėtingesnes investicijų derinimo procedūras nei ŠT.</p> <p>Atitinkamai, norime tikėti, kad LŠTA suvokia, jog investicijų ekonominio pagrįstumo kvestionavimas VKEKK ar akcininkų lygmeniu yra tiesioginė vertę kuriantis procesas, o ne kliūtis ŠT konkuravimui rinkoje.</p> <p>2. Nuo 2019-01-01 šilumos gamybos investicijų derinimas su VKEKK yra <i>de facto</i> vienodos visiems šilumos gamintojams.</p> <p>3. Bet kokiu atveju, siekiant išsklaidyti visas abejones ir samokslas teorijas, siūlome atskirti ŠT gamybos veiklą į atskirą juridinį vienetą. Tokiu atveju ŠT</p>
			<p><u>Nekorektiškas teiginys</u></p> <p>NŠG investicijų derinimas nėra paprastesnis nei ŠT. Dažnai NŠG turi gerokai sudėtingesnes investicijų derinimo procedūras nei ŠT, kadangi, skirtingai nuo ŠT, NŠG neturi nesibaigiančio finansavimo šaltinio ir nieko nekainuojančių savivaldybių dotacijų mokesčių mokėtojų lėšomis.</p> <p>Nuo 2019-01-01 atskyrus šilumos gamybos veiklą nuo kitų monopolinių paslaugų, reikalingai ŠT šilumos gamybos investicijų derinimui <i>de facto</i> reikšmingai sumažėjo.</p> <p>Investicijų derinimo VKEKK tvarkos apraše² nurodytas esminis investicijų derinimo kriterijus: „Investicijos neturi didinti kainos esamiems vartotojams“, automatiškai užtikrinamas šilumos gamybos aukcionuose – visiems šilumos gamintojams taikomos kainų lubos (palyginamosios šilumos gamybos sąnaudos).</p> <p>Akcininkų taikomos procedūros (tiek ŠT, tiek nepriklausomų NŠG) nustatomos pačių įmonių ar jų akcininkų nuožiūra.</p>	

² https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR_930473CEC480/gC6TMgrQwC

Veiklos sritis	LŠTA teiginiai			LNŠGA komentaras	LNŠGA principinė pozicija
	Reguliuojamas centralizuotos šilumos tiekėjas (CŠT įmonė)	Nereguliuojamas nepriklausomas šilumos gamintojas (NŠG)	Konkuravimo sąlygos		
4. Investicijų finansavimas (galimybė daryti investicijas nuosavomis lėšomis)	Turi būti pritarta savivaldybės, VKEKK ar kitos reguliuojančios įstaigos – labai ilgos ir sudėtingos procedūros	Turto savininkų operatyviu sprendimu	Skirtingos sąlygos	<u>Samoningai klaidinantis teiginys</u> Galimybė daryti investicijas nuosavomis lėšomis yra identiškos visiems šilumos gamintojams. Nei ŠT, nei NŠG neturi jokių išskirtinių lengvatų ar apribojimų daryti investicijas nuosavomis lėšomis. Sprendimai dėl nuosavų lėšų investavimo daromi įmonių akcininkų nustatytais vidinėmis procedūromis.	1. Galimybės daryti investicijas nuosavomis lėšomis yra identiškos visiems šilumos gamintojams t.y. sprendimai dėl nuosavų lėšų investavimo daromi nustatytais vidinėmis procedūromis.
5. Galimybė kaupti pelną ir jį panaudoti konkurencijos tikslais skirtingu laikotarpiu (dempingavimui)	Reguliuojamų įmonių pelnas griežtai reglamentuojamas ir ribojamas, viršpelnis turi būti grąžinamas vartotojams	Be jokių apribojimų, pelno panaudojimas sprendžiamas turto savininkų	Skirtingos sąlygos	<u>Samoningai klaidinantis teiginys</u> Pelną tiek ŠT, tiek reguliuojami ar nereguliuojami NŠG gali panaudoti kaip tik nori. Yra ribojamas tik viršpelnis, kurį ŠT ir reguliuojami (reikšmingi) NŠG privalo grąžinti vartotojams. Nereguliuojamų (nereikšmingų) NŠG pelnas gali būti kaupiamas ir naudojamas kaip rezervas tiems laikotarpiams kai nepavyksta konkuruoti su didžiaisiais šilumos gamintojais. Tačiau tai negali būti traktuojama kaip reikšmingą įtaką rinkai darantis veiksnys, kadangi tai prieštarauja pačiam nereguliuojamo NŠG apibrėžimui (reikšmingos įtakos nedarantis gamintojas, kuriam taikomos supaprastintos reguliavimo taisyklės).	1. Reguliuojamų (reikšmingų) NŠG viršpelnio panaudojimas reglamentuojamas lygiai taip pat kaip ŠT. 2. Nereguliuojamų (nereikšmingų) NŠG reguliavimas yra tikslingai supaprastintas, kadangi tai yra reikšmingos įtakos rinkai nedarantis gamintojas. Atitinkamai ir jokios reikšmingos įtakos ŠT konkurencinei aplinkai daryti negali. 3. Dempingas yra draudžiama, nesąžiningos konkurencijos forma. Patebėjus dempingo požymius, raginame ŠT kuo skubiau kreiptis į atitinkamas priežiūros institucijas

Veiklos sritys	LŠTA teiginiai			LNŠGA komentaras	LNŠGA principinė pozicija
	Reguliuojamas centralizuotos šilumos tiekėjas (CŠT įmonė)	Nereguliuojamas nepriklausomas šilumos gamintojas (NŠG)	Konkuravimo sąlygos		
4. Investicijų finansavimas (galimybė daryti investicijas nuosavomis lėšomis)	Turi būti pritaria savivaldybės, VKEKK ar kitos reguliuojančios įstaigos – labai ilgos ir sudėtingos procedūros	Turto savininkų operatyviu sprendimu	Skirtingos sąlygos	<u>Samoningai klaidinantis teiginys</u> Galimybė daryti investicijas nuosavomis lėšomis yra identiškos visiems šilumos gamintojams. Nei ŠT, nei NŠG neturi jokių išskirtinių lengvatų ar apribojimų daryti investicijas nuosavomis lėšomis. Sprendimai dėl nuosavų lėšų investavimo daromi įmonių akcininkų nustatytais vidinėmis procedūromis.	1. Galimybės daryti investicijas nuosavomis lėšomis yra identiškos visiems šilumos gamintojams t.y. sprendimai dėl nuosavų lėšų investavimo daromi nustatytais vidinėmis procedūromis.
5. Galimybė kaupti pelną ir jį panaudoti konkurencijos tikslais skirtingu laikotarpiu (dempingavimui)	Reguliuojamų įmonių pelnas griežtai reglamentuojamas ir ribojamas, viršpelnis turi būti grąžinamas vartotojams	Be jokių apribojimų, pelno panaudojimas sprendžiamas turto savininkų	Skirtingos sąlygos	<u>Samoningai klaidinantis teiginys</u> Pelną tiek ŠT, tiek reguliuojami ar nereguliuojami NŠG gali panaudoti kaip tik nori. Yra ribojamas tik viršpelnis, kurį ŠT ir reguliuojami (reikšmingi) NŠG privalo grąžinti vartotojams. Nereguliuojamų (nereikšmingų) NŠG pelnas gali būti kaupiamas ir naudojamas kaip rezervas tiems laikotarpiams kai nepavyksta konkuruoti su didžiaisiais šilumos gamintojais. Tačiau tai negali būti traktuojama kaip reikšmingą įtaką rinkai darantis veiksnys, kadangi tai prieštarauja pačiam nereguliuojamo NŠG apibrėžimui (reikšmingos įtakos nedarantis gamintojas, kuriam taikomos supaprastintos reguliavimo taisyklės).	1. Reguliuojamų (reikšmingų) NŠG viršpelnio panaudojimas reglamentuojamas lygiai taip pat kaip ŠT. 2. Nereguliuojamų (nereikšmingų) NŠG reguliavimas yra tikslingai supaprastintas, kadangi tai yra reikšmingos įtakos rinkai nedarantis gamintojas. Atitinkamai ir jokios reikšmingos įtakos ŠT konkurencinei aplinkai daryti negali. 3. Dempingas yra draudžiama, nesąžiningos konkurencijos forma. Pastebėjus dempingo požymius, raginame ŠT kuo skubiau kreiptis į atitinkamas priežiūros institucijas

Veiklos sritis	LŠTA teiginiai			LNŠGA komentaras	LNŠGA principinė pozicija
	Reguliuojamas centralizuotos šilumos tiekėjas (CŠT įmonė)	Nereguliuojamas nepriklausomas šilumos gamintojas (NŠG)	Konkuravimo sąlygos		
8. Atsakomybė už savo veiklą	Privalo atlikti funkcijas, numatytas licencijavimo ir kitose taisyklėse ir teisės aktuose, turi užtikrinti technologinę kokybę, atitiktį finansinio gyvybingumo kriterijus ir t. t., pagal VKEKK nustatytus reikalavimus	Reikšmingų išpareigojimų nėra, bet kada gali nutraukti veiklą ar persikelti įrangą kitur	Skirtingos sąlygos	<u>Samoningai klaidinantis teiginys</u> LŠTA minimi kokybiniai parametrai yra nustatyti Energetikos įmonių technologinio, finansinio ir vadybinio pajėgumo įvertinimo tvarkos apraše ³ . Įvardinti reikalavimai taikomi tik ūkio subjektui vykdančiam licencijuojamą veiklą (šilumos tiekimą) ⁴ . Kitaip tariant, ŠT teiginys neturi nieko bendra su šilumos gamyba ar konkurencija.	gamybos veiklą į atskirą juridinį vienetą. Tokiu atveju ŠT igytų NŠG statusą. Atitinkamai, būtų eliminuoti net ir menami/teoriniai skirtumai. 1. Nemanome, kad minimi reikalavimai kuria realias kliūtis neleidžiančias ŠT efektyviai veikti ir konkuruoti su NŠG. 2. Norime akcentuoti, kad LŠTA minimi reikalavimai taikomi tik licencijuojamą veiklą (šilumos tiekimą) vykdančioms subjektams. Atitinkamai, atskyrus šilumos gamybos veiklą į atskirą juridinį vienetą šis klausimas būtų išspręstas.
9. Šilumos gamybos objektų išdėstymas CŠT sistemoje	Įrenginiai statomi ten, kur to reikia vartotojų kokybiškam aprūpinimui šiluma	Įrenginiai statomi ten, kur patogiau investuotojui	Labai skirtingos sąlygos ir atsakomybė	<u>Samoningai klaidinantis teiginys</u> Naujų NŠG prijungimas prie CŠT yra vykdomas vadovaujantis VKEKK 2015 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. O3-6 „Dėl Naudojimosi šilumos perdavimo tinklais sąlygų savado patvirtinimo“ patvirtintu Naudojimosi šilumos perdavimo tinklais sąlygų savadu. Remiantis Savado III ir IV skyrių nuostatomis, potencialių NŠG prijungimas prie CŠT (naujų šilumos gamybos	NŠG negali priimti sprendimo dėl šilumos gamybos objektų išdėstymo CŠT sistemoje – įrenginiai statomi tik ten, kur suderinta su šilumos tiekėju ir tik tada, kai suderinta su šilumos tiekėju bei apmokėtos prisijungimo išlaidos.

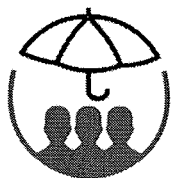
³ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.336987/XOYESIjGsy>

⁴ Šilumos tiekimo licencijavimo taisyklės <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.3F4B33788C2A/INFUFY1pdU>

Veiklos sritys	LŠTA teiginiai			LNŠGA komentaras	LNŠGA principinė pozicija
	Reguliuojamas centralizuotos šilumos tiekėjas (CŠT įmonė)	Nereguliuojamas nepriklausomas šilumos gamintojas (NŠG)	Konkuravimo sąlygos		
10. Informacijos atvirumas	Reguliuojamos įmonės techniniai rodikliai, išgyto biokuro kiekiai ir kainos ir t. t. skelbiami viešai arba lengvai identifikuojami. Papildoma administracinė našta bei papildomų resursų naudojimas	NŠG duomenys, lemiantys šilumos gamybos kaštus – komercinė paslaptis	Labai skirtingos ir nelogiškos sąlygos	<p><u>Iš dalies sutinkame su teiginiu</u></p> <p>Sutinkame, kad informacijos teikimo tvarką reglamentuojantys teisės aktai⁵ ipareigoja ŠT (kaip licencijuotą šilumos tiekėją) teikti daugiau informacijos nei NŠG.</p> <p>Sunku sutikti, kad susijusi administracinė našta galėtų apčiuopiamai neigiamai įtakoti ŠT galimybes konkuruoti su NŠG.</p>	<p>Manome, kad reali konkurencija turėtų mažinti monitoringui skirtos informacijos apimtį ir sutinkame su LŠTA, kad dalis šiuo metu ŠT teikiamos informacijos gali būti paretėkinė.</p> <p>Siūlome atskirti ŠT gamybos veiklą į atskirą juridinį vienetą. Tokiu atveju ŠT igytų NŠG statusą ir reikalavimai informacijos pateikimui būtų identiški.</p>
11. Viršpelnio panaudojimas	Reguliuojamos įmonės privalo pelną, viršijantį nustatytą ribą, perduoti šilumos vartotojams, atitinkamai sumažinant šilumos	Pelnas neribojamas ir juo disponuoja tik verslo savininkai	Labai skirtingos sąlygos ir atsakomybė	<p><u>Samoningai klaidinantis teiginys</u></p> <p>Pasikartojantis klaidinantis teiginys (žr. Nr. 5 aukščiau)</p>	Žr. Nr. 5 aukščiau

⁵ Energetikos įmonių informacijos teikimo taisyklės <https://www.e-tar.lt/legalAct/TAR.DF064B6E9656/PMDQsvmJSz>
Viešai skelbiamos informacijos tvarkos aprašas <https://www.e-tar.lt/legalAct/2c79837072cd11e3a017ebc0cf91d114/TuxQjQepta>

LŠTA teiginiai					LNŠGA komentaras	LNŠGA principinė pozicija
Veiklos sritis	Reguliuojamas centralizuotos šilumos tiekėjas (CŠT įmonė)	Nereguliuojamas nepriklausomas šilumos gamintojas (NŠG)	Konkuravimo sąlygos			
12. Su veikla susiję nuostoliai	Reguliuojamos, pagal licenciją dirbančios įmonės, negauna dalies pajamų ir patiria nuostolių dėl bevilčių skolų, dėl vartotojų nemokumo ir t. t.	NŠG gauna visas pajamas, nes su jais viena sąskaita atsiskaito šilumos tiekėjas. NŠG neprisiima jokių rizikų, susijusių su tiekiamu šiluma vartotojams	Labai skirtingos veiklos sąlygos	<u>Samoningai klaidinantis teiginys</u> LŠTA minimos rizikos yra taikytinos šilumos tiekimo ir pardavimo veikloms ir neturi nieko bendro su šilumos gamybos veikla. Atskyrus šilumos gamybos veiklą į atskirą juridinį vienetą klausimas būtų išspręstas.	1. LŠTA minimos rizikos neturi nieko bendro su šilumos gamybos veikla. 2. LNŠGA nesima komentuoti monopolinių veiklų (šilumos tiekimo, pardavimo ir pan.) reguliavimo ypatumų. 3. ŠT gamybos veiklos atskyrimas į atskirą juridinį vienetą minimizuotų erdvę panašaus pobūdžio klaidinančių teiginių eskalavimui.	
13. Mokėjimai už taršą	Didesnės galios katilinės moka didesnius mokesčius už taršos išmetimus	Mažesnės katilinės – mažesni reikalavimai taršai – galima naudoti pigesnę ir taršesnį kurą	NŠG gali statyti kelias mažas katilines ir įgyti pranašumą prieš esamas, taip formaliai išvengti papildomų investicijų poreikio	<u>Samoningai klaidinantis teiginys</u> Mokėjimai už taršą taikomi katilinėms, kurios ekonomiškai pasiteisina tik šilumos rezervinių pajėgumų užtikrinimo ir šilumos gamybos pikinių pajėgumų užtikrinimo paslaugų teikime. Abi šios paslaugos yra monopolinės ir niekaip nesusijusios su konkurencija šilumos gamybos rinkoje. Be to, net ir šilumos gamybos rinkoje niekas nedraudžia ŠT statyti mažesnės galios katilinių, jei tai yra technologiškai ir ekonomiškai pagrįstas sprendimas.	1. Mokėjimai už taršą taikomi tik katilinėms, kurios šiuo metu šilumos gamybos rinkoje iš esmės nedalyvauja, o yra naudojamos ŠT monopolinėms paslaugoms teikti. 2. Niekas nedraudžia ŠT vietoj dujinių katilinių statyti biokuro katilines kurioms netaikomi taršos mokesčiai. 3. Net ir šilumos gamybos rinkoje niekas nedraudžia ŠT statyti mažesnės galios dujinių katilinių, jei tai yra technologiškai ir ekonomiškai pagrįstas sprendimas. 4. Taršos išmetimai yra tik vienas iš daugelio iš kriterijų vertinant technologines investicijų alternatyvas, tačiau ne pats reikšmingiausias.	
14. CO2 mokesčiai (ATL)	Privalomi katilinėms, kurių galia virš 20 MW	NŠG gali statyti katilines mažesnės negu 20 MW galios ir jose deginti taršų, bet pigesnę iškastinį kurą	ATL prekybos sistema nepalanki didesnėms katilinėms	<u>Samoningai klaidinantis teiginys</u> Pasikartojantis klaidinantis teiginys (žr. Nr 13 aukščiau).	Žr. Nr. 13 aukščiau.	

LVOA

LIETUVOS VARTOTOJŲ
ORGANIZACIJŲ
ALJANSAS

LR ENERGETIKOS MINISTERIJ,
GAUTA

2019-05-31 Nr. 2-2255
Lietuvos vartotojų organizacijų aljansas
Parko 3-7, 11203 Vilnius, Lietuva
Tel: +370 611 35509
El. paštas: info@lvoa.lt
www.lvoa.lt

Vilnius, 2019 m. gegužės 30 d.
Nr. 2019-05-30/1

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai
Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius
El. paštu: info@enmin.lt, saulius.kubilius@enmin.lt

Kopija: **Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai**
Gedimino pr. 11, LT-01103 Vilnius
El. paštu: LRVkcancellarija@lrv.lt

Šis laiškas siunčiamas tik elektroniniu paštu. Originalas siunčiamas nebus.

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3021

Lietuvos vartotojų organizacijų aljansas, vienijantis 10 vartotojų organizacijų, savo 2019 m. vasario 15 dienos rašte, adresuotame Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komitetui, išreiškė abejonę, ar dalies Seimo narių siūlomas Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3021 atitinka vartotojų interesus.

Išnagrinėję Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl išvados dėl minimo įstatymo pakeitimo projektą, pažymime, kad Vyriausybės nutarimo projekte pateikti argumentai iš esmės atspindi mūsų išsakytas anksčiau abejones. Todėl palaikome nutarimo projektą ir tikimės, kad šilumos ūkio rinkos dizaino srityje nebus imtasi skubotų sprendimų, neįvertinus esamos (galiojančios nuo 2018 m. gruodžio) tvarkos privalumų ar trūkumų.

PRIEDAS. 2019 02 15 d. Aljanso raštas Nr. 2019-02-15/1 Lietuvos Respublikos Seimui.

Pagarbiai

Lietuvos vartotojų organizacijų aljanso Tarybos narys,
Europos vartotojų organizacijos BEUC
Energetikos ekspertų grupės narys

Kęstutis Kupšys

K. Kupšys, +370-698-76444, kestutis.kupsys@lvoa.lt

Lietuvos vartotojų organizacijų aljansas – vartotojų interesus ginanti ir atstovaujanti organizacija, jungianti 10 Lietuvos vartotojų asociacijų. Vieninteliai Lietuvoje esame Europos vartotojų organizacijos BEUC (Bureau Européen des Unions de Consommateurs) nariais (nuo 2013 m.).

LVOA identifikacinis numeris Europos Sąjungos Skaidrumo registre: 506497923503-90. Our ID number in the EU Transparency Register: 506497923503-90.

LVOA
Parko 3-7,
11203 Vilnius, Lietuva

Tel: +370 6113559
El. paštas: info@lvoa.lt
www: <http://www.lvoa.lt>

Kodas: 302868831
Banko sąskaitos Nr. LT267300010134491155
Bankas - Swedbank, AB, banko kodas - 73000

UAB "FOREST INVESTMENT"

juridinio asmens kodas 302570233, registracijos adresas Jasinskio g. 16B, Vilnius, Lietuva (toliau – Bendrovė), duomenys apie Bendrovę kaupiami ir saugomi juridinių asmenų registre

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2019 m. birželio 3 d.

Siunčiama el. pašto adresais: info@enmin.lt, karolis.svaikauskas@enmin.lt,
saulius.kubilius@enmin.lt

kopija:

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Siučiama el. pašto adresu: LRVkanceliarija@lr.lt

DĖL NUTARIMO PROJEKTO

Susipažinę su Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – Ministerija) parengtu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektu „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3021“ (toliau – Nutarimas), kuris derinimui ir išvadų gavimui institucijoms buvo pateiktas kartu su 2019 m. gegužės 23 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – Ministerija) raštu Nr. (19.3-19)3-757 „Lietuvos Respublikos nutarimo projekto teikimas išvadoms gauti“, pažymime, kad:

1. iš esmės palaikome visas Nutarime nurodytas priežastis (argumentus), dėl kurių siūloma nepritarti Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-3021 (toliau – Įstatymo projektas);
2. savo pastabas Įstatymo projektui buvome pateikę 2019 m. vasario 15 d. Lietuvos Respublikos Seimui skirtame el. laišku (žr. šio rašto priedą Nr. 1), todėl šiame rašte jų neteikiame iš naujo.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Įstatymo projekto parengimo kokybę, priežastingumo nebuvimą naujai siekiamiems įtvirtinti reguliavimo principams, jų nelogiškumą ir nepagrįstumą puikiai iliustruoja Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos, Lietuvos Respublikos Konkurencijos tarnybos, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos, Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento bei šilumos ūkio sektoriuje veikiančių rinkos dalyvių Įstatymo projektui pateiktos pastabos ir pasiūlymai.

Pridedama. 2019 m. vasario 15 d. UAB „Forest Investment“ pastabos Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui. 3 lapai, kopija.

UAB „Forest Investment“ generalinis direktorius

Liudas Stembra

Rengėjas: Liudas Stembra, el. paštas: liudas.stembra@balticap.com, tel.: +3706988185

Subject: Pastabos Lietuvos Respublikos Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui

Date: Friday, 15 February 2019 at 12:03:25 Eastern European Standard Time

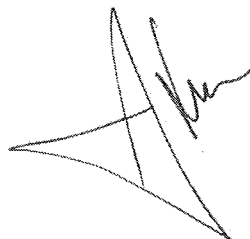
From: Liudas Stembra

To: priim@lrs.lt

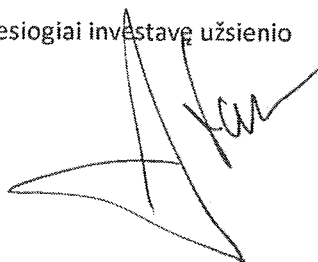
Gerbiamieji,

susipažinome su Lietuvos Respublikos Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 (toliau – Įstatymas) 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo pakeitimo projektas) ir teikiame žemiau nurodytas pastabas:

1. Įstatymo pakeitimo projektu siekiama įtvirtinti naują šilumos energijos gamybos sektoriuje dalyvaujančių subjektų veikimo modelį – sudaryti sąlygas aukciono būdu nustatyti šilumos energijos gamintojus, kuriems **nepriklausomai nuo jų veikimo ar neveikimo (nepriklausomai nuo to ar tokie aukciono būdu atrinkti šilumos energijos gamintojai gamins šilumos energiją ar ne)** šilumos energijos vartotojų sąskaita būtų kompensuojamos per ne mažiau kaip vienerius metus susidaranti pastoviosios sąnaudos, t.y. nusidėvėjimas bei investicijų grąža.
 2. Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad taip, kaip nurodoma Įstatymo pakeitimo projekte aukciono rezultatus nulemtų tik pastoviosios (nusidėvėjimas bei investicijų grąža), o ne **galutinės šilumos energijos gamybos sąnaudos, kurios susideda iš pastovių ir kintamų sąnaudų (kuro, elektros energijos ir vandens šilumos energijos gamybai, pelenų tvarkymo, darbo užmokesčio ir pan.) derinio.**
 3. Pažymime, kad tokio aukciono, kurį siekiama įtvirtinti Įstatymo pakeitimo projektu rezultatai iš esmės yra aiškūs ir žinomi iš anksto („užprogramuoti“), kadangi aukcionas vykėtų nevertinant atitinkamais pajėgumais pagamintos šilumos energijos kainos (vertinamos tik pastovios sąnaudos), o investicija bei atitinkamai nusidėvėjimas (skaičiuojamas kaip investicijos ir amortizacijos (nusidėvėjimo) normatyvo santykis) į gamtinėmis dujomis kūrenamus šilumos energijos gamybos pajėgumus yra 4 ir daugiau kartų mažesnė nei investicija į biokuru (atsinaujinančiais energijos ištekliais) kūrenamus šilumos energijos gamybos pajėgumus.
1. Žemiau pateikiame investicijų į: (i) biokuru ir (ii) gamtinėmis dujomis kūrenamų šilumos energijos gamybos pajėgumų palyginimą.
 - 3.1.1. Turto (investicijų) rodiklių dydžiai yra viešai skelbiami Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos patvirtintoje Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikoje (toliau – Metodika);
 - 3.1.2. Metodikos 4 priede nurodyta, kad naujai pastatyto biokuru kūrenamo šilumos energijos gamybos šaltinio turto verčių rėžis be dūmų kondensacinių ekonomizerių yra 202,73 – 318,58 Eur/kW, kurio vidurkis būtų lygus 260,66 Eur/kW $((202,73 + 318,58)/2 = 260,66)$;
 - 3.1.3. Metodikos 3 priede nurodyta, kad naujai pastatyto dujomis kūrenamo šilumos energijos gamybos šaltinio turto verčių rėžis be dūmų kondensacinių ekonomizerių yra 43,44 – 86,89 Eur/kW, kurio vidurkis būtų lygus 65,17 Eur/kW $((43,44 + 86,89)/2 = 65,17)$;
 - 3.1.4. Investicijų į biokuru ir gamtinėmis dujomis kūrenamų pajėgumus palyginimas: $260,66 / 65,17 = 4$ kartai.

- 3.1.5. Paminėtina, kad pateikiant gamtinėmis dujomis ir biokuru kūrenamų šilumos energijos gamybos pajėgumų investicijų palyginimą naudotos tik naujo turto (investicijų) vertės neatsižvelgiant į tam tikrų šilumos energijos gamintojų disponuojamų šilumos energijos gamybos pajėgumų likutines vertes, kurių pastovios sąnaudos (nusidėvėjimas, investicijų grąža, materialinės sąnaudos, darbo užmokestis, mokesčių sąnaudos ir pan.) iki šiol yra/buvo kompensuojamos šilumos energijos vartotojų sąskaita remiantis valstybės pagalbos požymių turinčiu šilumos energijos gamybos ir tiekimo sektoriaus reguliavimu.
- 3.1.6. Apibendrinant tai, kas nurodyta 3.1. punkte (įskaitant, 3.1.1. – 3.1.4. papunkčius) darytina prielaida, kad aukcioną, kurį siekiama įtvirtinti Įstatymo pakeitimo projektu laimėtų gamtinėmis dujomis kūrenami šilumos energijos gamybos pajėgumai visiškai nevertinant jais pagaminamos galutinės šilumos energijos kainos, nors iš gamtinių dujų pagaminta šilumos energija dėl didesnės kuro kainos (nepaisant mažesnių pastovių gamtinėmis dujomis kūrenamų šilumos energijos gamybos pajėgumų pastovių sąnaudų) yra brangesnė nei iš biokuro (atsinaujinančių energijos išteklių) pagamintos šilumos energijos kaina. Įstatymo pakeitimo projekte aiškiai ir nedviprasmiškai nurodoma, kad dėl šilumos energijos pardavimo šilumos energijos gamintojai, įskaitant ir aukciono, kurį siekiama įtvirtinti Įstatymo pakeitimo projektu, laimėtojai tarpusavyje varžytųsi atskirame šilumos energijos aukcione.
4. Įstatymo pakeitimo projektą lydinčiuose dokumentuose nurodoma, kad Įstatymo projekto tikslas „<...> sumažinti šilumos energijos gamybos kainą šilumos vartotojams <...>“, tačiau visiškai nesuvokiama kaip šį tikslą galima pasiekti, kai šilumos energijos vartotojų sąskaita būtų kompensuojamos aukciono, kurį siekiama įtvirtinti Įstatymo pakeitimo projektu, laimėtojų per ne mažiau kaip vienerius metus susidarančios pastoviosios sąnaudos, t. y. nusidėvėjimas bei investicijų grąža nepriklausomai nuo jų veikimo ar neveikimo (nepriklausomai nuo to ar tokie aukciono būdu atrinkti šilumos energijos gamintojai gamins šilumos energiją ar ne). Šis, Įstatymo pakeitimo projekte deklaruojamas ir aukščiau paminėtas tikslas nėra pagrįstas jokiais skaičiavimais, dokumentais, kaštų – naudos analize ar pan.
5. Iš esmės visi, tiek Lietuvos Respublikos, tiek Europos Sąjungos mastu energetikos sektorių reglamentuojantys teisės aktai, strategijos, programos, direktyvos, komunikatai ir t.t. skatina energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamybą, o Įstatymo pakeitimo projektu *de facto* sukuriamą paskata gamtines dujas, t. y. iškastinį kurą naudojančioms šilumos energijos gamybos pajėgumams.
6. Įstatymo pakeitimo projektą lydinčiuose dokumentuose teigiama, kad Įstatymu projekto tikslas „<...> užtikrinti tvarią bei harmoningą šilumos ūkio plėtrą Lietuvoje <...>“, tačiau visiškai nesuprantama kaip iš esmės keičiant daugiau nei 8 metus galiojantį šilumos sektoriaus reguliavimą, kuris per aukščiau minimą laikotarpį buvo tik tobulinamas, šalinamos tarpusavio šilumos energijos gamintojų konkurenciją iškraipiančios nuostatos ir pan.
1. Norime atkreipti Jūsų dėmesį, kad Įstatymo pakeitimą lydinčiuose dokumentuose visiškai nėra vertinamas Įstatymo pakeitimo projektu numatomo įtvirtinti reguliavimo poveikis kitiems šilumos rinkoje dalyvaujantiems dalyviams.
2. Norime pažymėti, kad Įstatymo pakeitimo projektu būtų keičiamas reguliavimo režimas, kurio galiojimo metu buvo atliktos investicijos į naujų šilumos energijos gamybos pajėgumų įrengimą. Reguliavimo režimo pakeitimas turės neigiamą poveikį šilumos energijos gamintojų veiklai finansiniu ir ekonominiu požiūriais.
3. Į dalį iš šilumos energijos gamintojų yra tiesiogiai arba netiesiogiai investavę užsienio

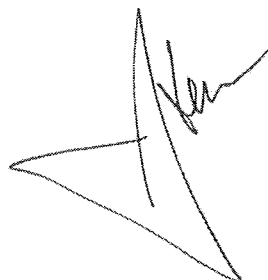
investuotojai, todėl pakeitus reguliavimo režimą ir atsiradus neigiamoms finansinėms ir/ar ekonominėms pasekmės, investuotojai įgis teisę į gynybą pagal tarptautines investicijų apsaugos sutartis.

4. Į dalį iš šilumos energijos gamintojų yra tiesiogiai arba netiesiogiai investavę tokie instituciniai bankai kaip Europos investicijų bankas, Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas ir pan. Tam tikroms aukščiau minimų institucinių bankų atliktoms investicijoms Europos komisija yra suteikusi Europos strateginių investicijų fondo garantijas. Šie instituciniai bankai teikia paskolas valstybei ir savivaldybėms, o taip pat finansuoja ir valstybės bei savivaldybių įgyvendinamus projektus. Neigiamos finansinės ar ekonominės pasekmės, kilusios dėl Įstatymo pakeitimo projektu siekiamo pakeisti reguliavimo neabejotinai turės žalingą poveikį jų sprendimams ateityje atsižvelgiant į nestabilų investicinį klimatą bei reguliacinę aplinką.
5. Net ir nesimaterializavęs Įstatymo pakeitimo projektas, t. y. vien tik tokios teisėkūros iniciatyvos daro didelę žalą Lietuvoje veikiančių komercinių bankų priimamiems sprendimams dėl šilumos energijos gamybos projektų finansavimo (paskolų išdavimo).

Prašome patvirtinti apie šio el. laiško ir jame pateiktų pastabų gavimą.

Linkėjimai

UAB "Forest Investment" generalinis direktorius Liudas Stembra, +37069881858

UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ
PRAMONĖS ENERGIJALR Energetikos ministerijai
LR Vyriausybės kanceliarijai

2019-06-03 Nr. 25-06/2019

DĖL PRITARIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTUI

Šis raštas teikiamas trijų įmonių vardu: UAB „Pramonės energija“ (nepriklausomas reguliuojamas šilumos gamintojas Klaipėdoje), UAB „Kirtimų katilinė“ (nepriklausomas reguliuojamas šilumos gamintojas Vilniuje) ir UAB „Karlų katilinė“ (nepriklausomas nereguliuojamas šilumos gamintojas Visagine). Visoms trys įmonės yra dukterinės UAB „E energija“ įmonės.

Šiuo raštu norime išreikšti pritarimą Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos parengtam Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3021)“ projektui.

2018 m. spalio 31 d. šių įmonių vardu kreipėmės į LR Energetikos ministeriją, išreiškdami nepritarimą LŠTA pasiūlytam šilumos ūkio sektoriaus reguliavimui. Minėtu raštu atkreipėme dėmesį, kad teikiant tokį reikšmingą reguliacinės aplinkos keitimo projektą nebuvo pateikta jokia ekonominė analizė, parodanti kaip keistųsi šilumos kaina svarbiausiam šilumos sistemos dalyviui – vartotojui. Tokie svarbūs pakeitimai šilumos ūkyje negali būti rimčiau svarstomi be išsamios ekonominės analizės.

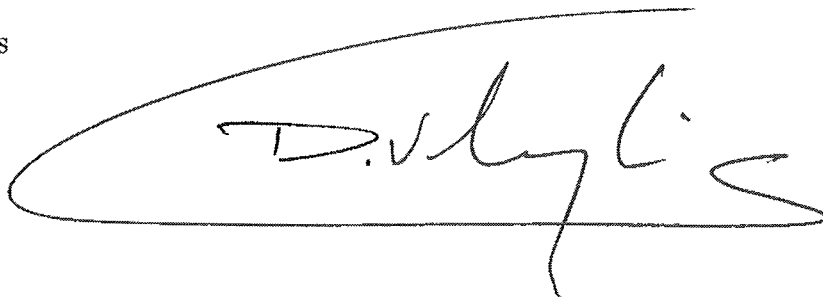
Tuo pačiu išreiškėme susirūpinimą, kad naujos tvarkos priėmimas ir visų šilumos gamintojų padarymas reguliuojamais dar labiau apsunkintų Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos darbą, kuri ir dabar sunkiai susitvarko su jai tenkančiais krūviais ir darbo apimtimis.

Džiaugiamės, kad analogiškas problemas, susijusias su siūlomais šilumos supirkimo tvarkos pakeitimais, mato ir LR energetikos ministerija. Dėl šių priežasčių šiuo raštu išreiškiame pritarimą LR energetikos ministerijos parengtam LR Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3021“ projektui, kuriuo yra nepritariama Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-3021.

UAB „Pramonės energija“, UAB „Kirtimų katilinė“ ir UAB „Karlų katilinė“ vardu,

Direktorius

Dainius Velykis

Šis pranešimas siunčiamas el. paštu info@enmin.lt ir LRVkanceliarija@lrv.lt. Originalas siunčiamas nebus.